

Голас Радзімы

Красноармейская 9
Библиотека им. Ленина

№ 17 (1177) КРАСАВІК 1971 Г. ВYДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ ГОД ВYДАННЯ 16-ТЫ ЦАНА 2 КАП.

ПАЗЫЎНЫЯ ПЕРША- МАЯ



На парозе 1-ае Мая. На тваёй Радзіме, зямляк, гэты дзень называюць святам вясны, міру і працы. Людзі рыхтуюцца да першамайскіх дэманстрацый, якія абдуцця ў нашых гарадах і вёсках, да ўрачыстых сходаў і вечароў, якія пройдуць напружаныя свята ў заводскіх і фабрычных калектывах, у калгасных клубах і палацах культуры, у студэнцкіх аўдыторыях. Нарэшце, у кожнай савецкай сям'і ўжо збіраюцца прыняць гасцей або самі запрошаны ў госці.

Незадоўга да 1-га Мая на ўвесь свет прагучэлі Заклікі Цэнтральнага Камітэта КПСС, прасякнутыя вялікім аптымізмам, палкім рэвалюцыйным зместам. Большасць з іх датычыць нашых унутраных спраў, нашага руху наперад, многія звернуты да ўсіх народаў свету. Заклікі ЦК КПСС па добрай традыцыі штогод, бы пазыўныя, раздаюцца над нашай планетай, хвалююць сэрцы і розум мільёнаў людзей, указваюць ім шляхі вызвалення ад сацыяльнай несправядлівасці і духоўнага калецтва. Кожны раз яны нясуць новае слова жыхарам усіх кантынентаў, бо ў іх адлюстроўваецца імклівы бег нашага часу, няспынная плынь жыцця, у іх—рэалістычнае прадбачанне грамадскага развіцця і сучаснае перасцярога: «Чалавек, будзь пільным, не дапусці, каб безразважнасць узляла верх над розумам, каб дарэмна гінулі і разбураліся матэрыяльныя каштоўнасці, створаныя тваімі рукамі!»

Але з году ў год не змяняецца заклік да салідарнасці працоўнага людю ў барацьбе за сваю светлую будучыню, у змаганні супраць імперыялізму, за мір, дэмакратыю і сацыялізм.

Нібы першы ўдар набата, ён склікае людзей стаць у адну шарэнгу, моцна ўзяцца за рукі і вышэй узняць сцяг працоўнага адзінства. Заклік да салідарнасці—першае слова нашай партыі, з якім яна звяртаецца ў гэтыя дні да свайго народа і народаў усяго свету.

З той пары, калі 82 гады назад крывёй рабочых былі залаты вуліцы Чыкага, у памяць якіх мы і адзначаем Першамай, салідарнасць людзей працы стала неад'емнай умовай перамог у класавых бітвах на барыкадах.

Прыгадай, зямляк, бурныя падзеі тваёй маладосці, калі ў найцяжэйшыя гады сусветнага крызісу капіталізму ты змагаўся за хлеб і працу. Што вяло цябе ў галодны паход на Атаву і Вашынгтон? Ставіла ў пікет забастоўшчыкаў на шахтах Францыі? Разам з пралетарыятам Канады, Злучаных Штатаў Амерыкі, еўрапейскіх краін ты рашуча ўставаў пад чырвоны сцяг—симвал салідарнасці працоўнікоў усёй зямлі. Твой сённяшні дзень—гэта трывожныя думкі пра будучыню і пастаянная барацьба за тое, каб лепш жылося і табе, і тваім дзецям. Ты перамагаеш у гэтай барацьбе толькі тады, калі адчуваеш побач плячо Друга, такога ж рабочага ці фермера, як ты сам.

Салідарнасць—значыць аднамыснасць, аднадушнасць, супольнасць інтарэсаў, сумесная адказнасць. І не выпадкова заклікі нашай партыі звернуты да шматмільённай аўдыторыі—прагрэсіўных, міралюбівых сіл усёй планеты. У памяць савецкіх людзей не загаснуць баявыя лозунгі пралетарыята Еўропы: «Рукі праць ад Савецкай Расіі!» і «Далоў інтэрвенцыю!». Пачуццё ўдзячнасці выклікалі ў савецкага воіна-вызваліцеля актыўныя дзеянні амерыканскіх антыфашыстаў (сярод іх былі сотні тысяч нашых суайчыннікаў), якія рашуча патрабавалі хутэйшага адкрыцця Другага фронту і ўступалі добраахвотнікамі ў армію.

Працоўным усяго свету не абыхаваў лёс першай на зямным шары сацыялістычнай дзяржавы. Таксама як нам не абыхаваў сацыяльнае становішча і ба-

рацьба пралетарыята Чылі, сялян Індыі, гарнякоў Іспаніі, земляробаў Бельгіі і Францыі, мужных партызан Анголы, патрыётаў Паўднёвага В'етнама, Лаоса і Камбоджы.

Мы хочам, каб кожны народ—і вялікі і малы—быў свабодны, каб не душылі яго пугі каланіяльнага рабства. Таму Савецкая краіна гарача падтрымлівае народы, якія змагаюцца супраць імперыялізму і расізму, за свабоду і нацыянальную незалежнасць.

—Роля Савецкага Саюза ў справе падтрымкі нацыянальна-вызваленчага руху і барацьбы народаў—гэта пачэсная роля. Ён адыгрывае гэтую ролю на працягу ўсёй сваёй слаўнай гісторыі,—заявіў на XXIV з'ездзе КПСС кіраўнік дэлегацыі Дэмакратычнай партыі Курдзістана (Ірак) Абдэль Рахман.

Яскравым пацверджаннем гэтых слоў было прыняцце XXIV з'ездам савецкіх камуністаў Звароту «Свабоду і мір народам Індакітая!» і Заявы «За справядлівы і трывалы мір на Бліжнім Усходзе!». У гэтых важных дакументах надаецца вялікае значэнне салідарнасці народаў свету ў барацьбе з цёмнымі сіламі імперыялізму і рэакцыі. Мы не хаваем сваіх сімпатый, мы ў поўны голас гаворым аб сваёй салідарнасці з вызваленчымі сіламі Паўднёвага В'етнама, аб падтрымцы патрыятычных сіл Лаоса і Камбоджы. Наша ўпэўненасць у светлай будучыні гэтага кутка зямлі грунтуецца на стойкасці і мужнасці свабодалюбівых народаў Індакітая, памножанай на няменную падтрымку савецкага народа, народаў іншых краін сацыялізма, міжнароднага камуністычнага руху ўсіх прагрэсіўных сіл.

«Савецкі Саюз,—гаворыцца ў Звароце,—аказваў і будзе аказваць усялякую падтрымку і дапамогу Дэмакратычнай Рэспубліцы В'етнам у будаўніцтве сацыялізма, ва ўмацаванні яе абароназдольнасці, паслядоўна і рашуча выступаў і выступае на баку вызваленчага руху ў Паўднёвым В'етнаме, Леосе і Камбоджы, які ўносіць выдатны ўклад у справу міру і нацыянальнай незалежнасці народаў».

З такой жа рашучасцю савецкія людзі асуджаюць імперыялістычную агрэсію Ізраіля супраць арабскіх дзяржаў і заяўляюць аб сваёй брацкай салідарнасці з мужнай барацьбой арабскіх народаў за ліквідацыю вынікаў гэтай агрэсіі, за тое, каб перамаглі ідэалы свабоды, незалежнасці і сацыяльнай справядлівасці.

Наш заклік да ўсіх народаў і дзяржаў—мацаваць салідарнасць з народамі арабскіх краін і аказаць ім актыўную падтрымку ў іх справядлівай барацьбе.

Першамайскае свята ў Беларусі—гэта пара, калі ажываюць пасля доўгай зімы і зямля, і бары, і рэчкі, калі сейбіт і араты строяць планы на ўраджайнае лета і шчодрую восень, калі ўсё—у чаканні. Сёлетні Першамай мы па праву можам назваць вясновай грандыёзнай перспектывай, захапляючых даляглядаў. Мы ў чаканні і ў дзеянні. Мы ўжо рэальна ўяўляем, які плён пажнём у канцы новай пяцігодкі і натхнёна працуем, рупімся, каб здзейсніць нашы планы.

Наша радасць—не толькі за сябе, наш аптымізм не мае нічога агульнага з самазадавальненнем і нацыянальным эгаізмам. Паспехі Савецкага Саюза—і цяперашнія і будучыя—гэта здабыткі не толькі нашы, але ўсёй працоўнай сям'і, якая розумам сваім, сваімі рукамі ўпрыгожвае зямлю. Чым мацней будзе першая ў свеце дзяржава працоўных, чым больш развітай стане яе эканоміка,—тым больш важкім будзе наш уклад у справу сусветнага камуністычнага і рабочага руху, у няспынным працэсе рэвалюцыйнага аднаўлення свету.

1-га Мая твае суайчыннікі на Радзіме, зямляк, выйдучы на святочную дэманстрацыю. У гэты час ты, можа, таксама будзеш моцна сціскаць дрэўка чырвонага сцяга, а, магчыма, будзеш стаяць ля канвеера ці хадзіць у пошуках работы. Дзе б ты ні быў, ты пачуеш наш палымны заклік:

—Няхай жыве 1-ае Мая—Дзень міжнароднай салідарнасці працоўных у барацьбе супраць імперыялізму, за мір, дэмакратыю і сацыялізм!

КАСМІЧНЫ САЛЮТ ПЕРШАМАЮ

«МЕТЭОР» І «САЛЮТ» — НА АРБІЦЕ

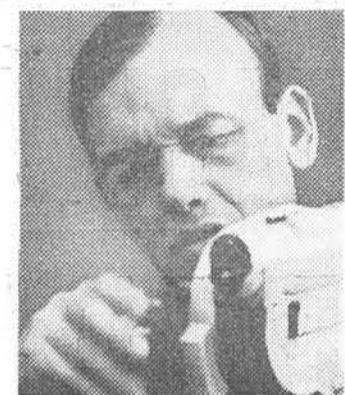
17 красавіка 1971 года ў Савецкім Саюзе ажыццёўлен запуск метэаралагічнага спадарожніка Зямлі «Метэор». Асноўнай задачай запуску спадарожніка з'яўляецца атрыманне метэаралагічнай інфармацыі.

На борце спадарожніка ўстаноўлена метэаралагічная апаратура. Акрамя гэтай апаратуры, на «Метэоры» ёсць сістэма, якая забяспечвае пастаянную арыентацыю спадарожніка на Зямлю, сістэма электразабеспячэння з аўтаномнай арыентацыяй сонечных батарэй на Сонца, радыёсістэма для дакладнага вымярэння элементаў арбіты, радыётэлементы сістэма для перадачы на Зямлю даных аб рабоце прыбораў і навуковай апаратуры.

У адпаведнасці з праграмай даследавання касмічнай прасторы 19 красавіка 1971 года ў Савецкім Саюзе зроблен запуск арбітальнай навуковай станцыі «Салют».

Станцыя выведзена на арбіту, блізькую да разліковай. Мэтай запуску станцыі з'яўляецца адпрацоўка элементаў канструкцыі і бартавых сістэм, правядзенне навуковых даследаванняў і эксперыментаў у касмічным палёце.

Паводле даных тэлеметрычнай інфармацыі, бартавыя сістэмы, агрэгаты і навуковая апаратура станцыі працуюць нармальна. Каардынацыйна-вылічальны цэнтр вядзе адпрацоўку паступаючай інфармацыі.



У АРБІТАЛЬНЫМ ПАЛЁЦЕ

23 красавіка 1971 года, у 2 гадзіны 54 хвіліны па маскоўскаму часу ў Савецкім Саюзе стартвала ракета-носьбіт з касмічным караблём «Саюз-10». У 3 гадзіны 03 хвіліны карабэль «Саюз-10» выведзен на разліковую арбіту спадарожніка Зямлі.

Касмічны карабэль пілатуе экіпаж у саставе: камандзіра карабля, двойчы Героя Савецкага Саюза лётчыка-касманавта СССР, палкоўніка Шаталава Уладзіміра Аляксандравіча; бортінжынера, двойчы Героя Савецкага Саюза лётчыка-касманавта СССР, кандыдата тэхнічных навук Елісеева Аляксея Станіслававіча і інжынера-выпрабавальніка Рукавішнікава Мікалая Мікалаевіча.

Карабэль «Саюз-10» выведзен у калязямную касмічную прастору з мэтай:

- правядзення сумесных эксперыментаў з арбітальнай навуковай станцыяй «Салют», запушчанай на калязямную арбіту 19 красавіка гэтага года;
- комплекснай праверкі ўдасканаленых бартавых сістэм карабля;
- далейшай адпрацоўкі ручнай і аўтаматычнай сістэм кіравання, арыентацыі і стабілізацыі карабля ў розных рэжымах палёту;
- правядзення медыка-біялагічных даследаванняў па вывучэнню ўплыву фактараў касмічнага палёту на чалавечы арганізм.

НАВУКОВА-ТЭХНІЧНЫЯ ЭКСПЕРЫМЕНТЫ

ЦЭНТР КІРАВАННЯ ПАЛЁТАМ. Касмічны карабэль «Саюз-10» да 12 гадзін маскоўскага часу зрабіў 22 абароты вакол Зямлі, навуковая станцыя «Салют» — 86 абаротаў.

У працэсе сумеснага палёту праводзіліся навукова-тэхнічныя эксперыменты і работы па стыкоўцы і расстыкоўцы пілатуемага касмічнага карабля з арбітальнай станцыяй «Салют». Пры гэтым правяраліся прынцыпы збліжэння і прычальвання карабля да аўтаматычнай станцыі, адпрацоўваліся новыя стыковачныя вузлы, а таксама комплекс радыётэхнічнай апаратуры.

У ходзе палёту праводзіліся арыентацыя, стабілізацыя і кіраванне рухам.

Па даных тэлеметрыі і дакладаў касманавтаў, бартавыя сістэмы карабля «Саюз-10» і станцыі «Салют» функцыяніруюць нармальна.

нут маскоўскага часу зрабіў адзінаццаць віткаў па калязямнай арбіце.

У 13 гадзін 35 хвілін была праведзена карэкцыя арбіты касмічнага карабля. Для яе забеспячэння выконваліся неабходныя падрыхтоўчыя аперацыі. У 12 гадзін з навукова-даследчага судна «Акадэмік Сяргей Каралёў», калі «Саюз-10» знаходзіўся па-за зонай радыёбачнасці з тэрыторыі Савецкага Саюза, былі дадзены каманды на правядзенне карэкцыі. На наступным вітку камандзір карабля Ул. Шаталаў правёў арыентацыю касмічнага карабля пры дапамозе ручнай сістэмы кіравання. У здадзены час быў уключаны рухавік, які адпрацаваў разліковы імпульс, і «Саюз-10» перайшоў на новую арбіту.

На здымках: касманавты Ул. ШАТАЛАУ, А. ЕЛІСЕЕУ І М. РУКАВІШНІКАУ.

РЭІС «САЮЗА-10» ЗАВЕРШАНЫ ♦ «САЛЮТ» ПРАЦЯГВАЕ ПАЛЁТ

25 красавіка 1971 года ў 2 гадзіны 40 хвілін па маскоўскаму часу пасля выканання праграмы навукова-тэхнічных даследаванняў сумесна са станцыяй «Салют» касмічны карабэль «Саюз-10», пілатуемы экіпажам у складзе касманавтаў таварышаў Шаталава Уладзіміра Аляксандравіча, Елісеева Аляксея Станіслававіча і Рукавішнікава Мікалая Мікалаевіча, зрабіў мяккую пасадку на тэрыторыі Савецкага Саюза ў 120 кіламетрах на паўночны захад ад горада Караганды. Самаадчуванне касманавтаў пасля пасадкі добрае.

Праведзеныя ў гэтым палёце даследаванні з'яўляюцца этапам агульнай праграмы работ з арбітальнай навуковай станцыяй «Салют».

У ходзе сумеснага двухсутачнага палёту з арбітальнай навуковай станцыяй «Салют» праведзены комплекс даследаванняў па праверцы работздольнасці ўдасканаленых сістэм узаемага пошуку дальняга збліжэння, прычальвання, стыкоўкі і расстыкоўкі касмічнага карабля і аўтаматычнай станцыі.

23 красавіка пасля выхаду на калязямную арбіту касманавты правярылі бартавыя сістэмы і правялі неабходную падрыхтоўку касмічнага карабля да сумесных эксперыментаў са станцыяй «Салют», выведзенай на арбіту вакол Зямлі 19 красавіка гэтага года.

24 красавіка ў 4 гадзіны 47 хвілін па маскоўскаму часу касмічны карабэль «Саюз-10» быў састыкаваны з арбітальнай станцыяй «Салют». Працэс стыкоўкі касмічных апаратаў праводзіўся ў два этапы. На першым этапе збліжэнне карабля са станцыяй да адлегласці 180 метраў ажыццяўлялася ў аўтаматычным рэжыме кіравання. Далейшае збліжэнне і прычальванне праводзілася экіпажам карабля.

Палёт касмічнай сістэмы «станцыя — карабэль» у састыкаваным стане працягваўся 5 гадзін 30 хвілін. У ходзе палёту праводзілася праверка бартавых сістэм, ацэньваліся дынамічныя характарыстыкі.

Пасля выканання намечаных эксперыментаў экіпаж зрабіў расстыкоўку і адвод карабля «Саюз-10» ад станцыі.

Пры дапамозе ўстаноўленых на караблі «Саюз-10» вонкавых тэлевізійных камер у час сумеснага палёту і пры разыходжанні апаратаў перадаваліся на Зямлю адлюстраванні станцыі «Салют» і асобных элементаў яе канструкцыі.

У ходзе палёту карабля «Саюз-10» касманавты правялі заплававаныя навуковыя назіранні і эксперыменты, фота- і кіназдымку.

Пасля выканання намечанай праграмы эксперыментаў былі праведзены аперацыі па падрыхтоўцы спуску карабля «Саюз-10» на Зямлю. Экіпаж ажыццявіў неабходную арыентацыю карабля і ў 1 гадзіну 59 хвілін па маскоўскаму часу уключыў тармазную рухальную ўстаноўку. Пасля заканчэння работы рухавіка і раздзялення адсекаў карабля пачаўся палёт да Зямлі спускаемага апарата. Услед за аэрадынамічным тармажэннем у атмасферы была ўведзена ў дзеянне парашутная сістэма, а непасрэдна перад Зямлёй — рухавік мяккай пасадкі. Палёт спускаемага апарата завяршыўся плаўным прызямленнем у разліковым раёне.

На месцы прызямлення касманавтаў сустрэлі групу па пошуку, спартыўныя камісары, прадстаўнікі прэсы і сябры.

Палёт касмічнага карабля «Саюз-10» завершаны.

Эксперыменты з арбітальнай навуковай станцыяй «Салют» будуць працягвацца.

НОВОПОЛОЦК С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ СТАТИСТИКИ

Первый колышек у деревеньки Слобода вбит строителями в 1958 году. Прошло несколько лет, и на карте появилась Новополоцк. Летоисчисление города начинается с 1966 года — года XXIII съезда партии.

Здесь, в Новополоцке, был получен первый белорусский бензин, первый белорусский полиэтилен, первый нитрон... Гигантский нефтеперерабатывающий завод, крупнейший в Европе, новейший химкомбинат, мощная ТЭЦ, оборудованные по последнему слову науки и техники.

Знакомьтесь с операторами на нефтеперерабатывающем заводе, монтажниками в управлении «Нефтезаводмонтаж», строителями в тресте «Нефестрой», я неожиданно заметил, что блокнот мой пополняется фамилиями, которые начина-

ются буквой «К»: Коротков, Курпеев, Кусков, Кремь...

Отправился на почту: — Скажите, на какую букву больше всего приходит корреспонденция? — Ясное дело, — отвечают, — на букву «К»...

Ну, что ж, пусть заговорит эта «представительная буква».

КАК ЖИВЕТЕ, БУКВА «К»!

Задача была проста: побывать на десяти предприятиях Новополоцка, в отделах кадров из алфавитной картотеки выписать первые десять фамилий, которые начинаются на букву «К» (отнюдь не выбирая, а строго по порядку!). И потом пойти в цеха, отыскать этих людей и записать их ответы на поставленные в специальном листе вопросы.

Цель опроса: выяснить, какие изменения произошли в

жизни горожан за истекшую пятилетку? Из ста опрошенных — 74 рабочих, 26 инженеров и служащих; женщин среди них — 39; беспартийных — 56, комсомольцев — 25, коммунистов — 19.

Средний возраст опрошенных совпадает со среднестатистическим возрастом горожанина — 26 лет.

Четверо рабочих за пятилетку получили высшее образование и стали инженерами.

Из ста не учились 26 — главным образом, люди пожилые, многодетные или уже имеющие среднее специальное и высшее образование. 32 человека (из них 21 рабочий) учились в школе, 24 — в техникуме (13 рабочих), 18 — в институте (11 рабочих). 48 человек закончили свою учебу недавно.

Новополоцк можно назвать городом учащихся. От школы до аспирантуры — путь, который проходит не один житель маленького городка. Сегодня в Новополоцке 13 кандидатов наук.

Из ста опрошенных у 65 в течение последних пяти лет повысилась заработная плата на сумму от 15 до 45 рублей в

месяц. Многие отмечают увеличение среднего заработка от вознаграждений за рационализаторские предложения.

Хвалебные отзывы новым

домам («Была так довольна, что устроила новоселье на 500 рублей») изредка перемежаются с нареканиями. Многие не устраивает планировка, маленькая кухня, в иных семьях подросли дети, прибавилось население — и вот квартира уже мала!..

Размер зарплаты, семья и квартира определяют главные направления семейных трат. За пятилетку 100 опрошенных купили 62 холодильника, 52 телевизора, 42 человека приобрели мебель, 6 купили магнитофоны, 10 — мотоциклы, 6 — автомашины. Средняя сумма покупок за пятилетку для каждого опрошенного составила 1850 рублей — и это только крупные приобретения, не считая одежды, обуви, белья...

Таковы внешние обстоятельства жизни новополоцчан. Какие же события личной жизни оставили самые яркие и глубокие воспоминания о себе за прошедшие пять лет?

Ответы на этот вопрос распределены следующим образом: все вступившие в партию (их оказалось 11 человек из 100) назвали прием в КПСС главным событием своей жизни за последние пять лет.

Вспоминая события минув-

СВЯТОЧНЫ НАСТРОЙ

Радасны майскі настрой у хлебарабаў калгаса імя Калініна Слуцкага раёна. Не так даўно яны сустракалі сваю зямлячку даярку Вольгу Захарэвіч, якая прыехала са сталіцы нашай Радзімы — Масквы, дзе прымала ўдзел у рабоце XXIV з'езду КПСС, гораха віншавалі старшыню калгаса Сяргея Паляшчука з прысваеннем яму высокага звання Героя Сацыялістычнай Працы. Гэтая ўзнагарода — прызнанне вялікіх поспехаў гаспадаркі, якую ён узначальвае.

Ёсць чым ганарыцца калінінцам. Паспяховым быў для іх апошні год п'яцігодкі. З кожнага гектара сабрана амаль па 30 цэнтнераў збожжа, па 200 — бульбы, па 329 — цукровых буркакоў. На сто гектараў сельгасугоддзяў атрымана па 152 цэнтнеры мяса і па 650 цэнтнераў малака. Ад рэалізацыі сельгасгаспадарчай прадукцыі ў калгасную касу паступіла амаль два мільёны рублёў даходу.

Пабагацеў калгас, палепшыўся дабрабыт хлебарабаў. Жывёлаводы, механізатары атрымліваюць у месяц па 150—200 рублёў. Амаль у трохстах дамах свецкага блакітняга экраны тэлевізараў, у 250 кватэрах устаноўлены газавыя пліты, у кожнай сям'і ёсць радыёпрыёмнік, пральная машына. Вулічныя ліхтары сталі звычайнай з'явай. А жывуць жа ў калгасе людзі, якія яшчэ памятаюць лучыну, дрыготкае святло смалёк на прыпечку.

Так, мяняецца аблічча вёскі. Дамы новыя, адзін у адзін. У Мялешках пачынаюць кладку асфальту. Забудуваецца новы цэнтр гаспадаркі. Ужо ўзводзіцца цагляная школа, закладваецца падмурак адміністрацыйнага будынка. Плануецца ўзвядзенне дома быту, палаца культуры. А некалі тут стаялі маўклівыя хутары. Аб іх напамінаюць чубы вішняку, што сям-там засталіся сярод палёў.

Вялікія работы вядуцца ў калгасе па асушэнню забалочаных зямель. Палешпана ўжо 850 гектараў угоддзяў. У калгасе многа моладзі. Юнакі і дзяўчаты заканчва-

юць інстытуты і тэхнікумы і вяртаюцца ў родныя вёскі. Праўленне ідзе насустрач маладым. Для іх сёлета будуюць узведзены 10 жылых дамоў.

Пабудзеш у вёсках калгаса — Мялешках, Папоўцах, Баравусе, Борках, пазнаёмішся са справамі яе жыхароў, і іх радасны перадсвяточны настрой перадацца і табе.

М. СЯЎРУК.

ТЫДЗЕНЬ ДРУЖБЫ

У Мінску стала добрай традыцыяй правядзенне тыднёў савецка-в'етнамскай дружбы і салідарнасці. Нядаўна такі тыдзень адбыўся па ініцыятыве зямляцтва в'етнамскіх студэнтаў і камітэта камсамола Беларускага політэхнічнага інстытута.

Студэнты з В'етнама пабывалі на камвольным камбінаце, дзе наведалі цэхі, азнаёміліся з вытворчымі працэсамі, прынялі ўдзел у вечары савецка-в'етнамскай дружбы, на якіх расказалі аб барацьбе свайго народа з амерыканскай агрэсіяй. Другая група студэнтаў, якія вучацца ў політэхнічным інстытуце, наведала падшыпніковы завод.

У час тыдня савецка-в'етнамскай дружбы адбыўся інтэрнацыянальны вечар, у якім прынялі ўдзел вучні школ горада. Школьнікі ўручылі в'етнамцам падарункі для піянераў гарадской краіны. Тыдзень дружбы завяршыўся аглядам мастацкай самадзейнасці в'етнамскіх студэнтаў.

А. ЮЗЭФОВІЧ.

ПАЛЕСКАЯ ЦАЛІНА

«У нас вялікія змены — прыедзеш дамоў, не пазнаеш вёскі», — пісалі мне ў пісьмах. І вось я дома. Іду па вясковай вуліцы. Раптам даганяе аўтамашына. З кабіны выглянуў калгасны шафёр Міхаіл Труш.

— Сядай у машыну. Пад'едзем на цаліну, — запрасіў ён, прывітаўшыся.

— На якую цаліну? — здзівіўся я.

— На нашу, палескую.

Праз некалькі мінут мы выехалі за вёску.

Раней тут было балота. Вясной вада затапляла яго,

і яно шумела, нібы мора. А ўлетку, калі вада спадала, вяскоўцы ішлі сюды касіць сена. Зямля гоідалася пад нагамі касцоў, чыкала вадай.

А цяпер я ўбачыў перад сабой калгаснае поле. У пачатку яго пасеяны ячмень, крыху далей — лён. Поле цягнецца далёка і канчаецца аж за гарызонтам.

Даўно марылі жыхары вёскі Дубраўка Лунінецкага раёна аб пакарэнні навакольных балот. Але што мог зрабіць селянін супраць багны, якая расцягнулася на многія кіламетры? Толькі пасля 1939 года, калі Заходняя Беларусь стала савецкай, з'явілася магчымасць здзейсніць спрадвечную мару. Аднак планы былі парушаны вайной.

Пасля перамогі над фашыскай Германіяй вяскоўцы аднаўлялі разбураную гаспадарку, наладжвалі мірнае жыццё. З году ў год мацнеў мясцовы калгас «Шлях да камунізма».

І вось у 1959 годзе пачалося наступленне на балоты. Быў складзены агульны план работ на тэрыторыі ўсяго раёна. Кожны калгас працаваў на сваім участку. На дапамогу людзям прыйшла магутная тэхніка — экскаватары, бульдозеры, трактары, аўтамашыны.

Многія юнакі і дзяўчаты вёскі селі за рычагі машын. Сталі экскаватаршчыкамі і трактарыстамі Канстанцін Каховіч, Мікалай Каліноўскі, браты Яўген, Міхаіл і Іосіф Каховічы, Генадзь Мацкевіч. Яны «цягнулі» шырокія каналы ў раку Бобрык, карчавалі хмызнякі, раўнялі зямлю пад будучыя палі.

За шэсць гадоў калгас асушыў больш за тысячу гектараў тарфянікаў. Тут сеюць лён, ячмень, вырошчваюць бульбу і іншыя культуры. І здымаюць ураджай у паўтара раза вышэйшы, чым на звычайных землях.

Зробленае — толькі пачатак. Наперадзе яшчэ большыя планы. У дзевятай п'яцігодцы гаспадарка мяркуе асушыць яшчэ не адну тысячу тарфянікаў. Калгасныя палі працягнуцца ад вёскі амаль да Прышчэ. А гэта больш дзесяці кіламетраў.

І. МАКАЛОВІЧ.



Саўгас «Зялёны луг» Мінскага раёна штогод дае каля 14 мільёнаў штук яек. НА ЗДЫМКУ: птушніца Таццяна ЯРЧАК за зборам яек.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Праздником весны, мира и труда называют у нас в стране Первое мая. В этот день трудящиеся нашей Родины выйдут на демонстрации, чтобы еще раз заявить о своей солидарности и единстве с простыми труженниками, честными людьми всего земного шара. Мы гордимся своими достижениями и успехами, мы желаем свободы, мира и счастья всем угнетенным и обездоленным народам («ПАЗЫЎНЫЯ ПЕРШАМАЯ», 1 стр.).

В письме «ЖАНЧЫНА ЗАХВАРЭЛА» [4 стр.] наш давний и активный корреспондент из США Иван Тарасевич рассказывает о трагедии белорусской эмиграции, для которой капиталистический «край» стал сущим адом, когда она заболела и должна была платить огромные суммы за операцию. Автор письма вспоминает о бесплатной медицинской помощи, которую он получил в Белоруссии, когда заболел во время своего визита на Родину.

На 4 стр. помещена реплика «АДЗІНСТВА... З КІМ!» на десятый номер литературного сборни-

ка «Баявая ўскалось», который выходит в Канаде. Его издатели, не имея своих авторов, вынуждены заполнять страницы сборника стихами белорусских советских поэтов, объясняя это единством белорусской культуры. Ни о каком единстве между культурой белорусского народа и жалкими писаниями горстки изменников, однако, не может быть и речи.

В Могилеве, при Дворце культуры завода искусственного волокна, работает несколько десятков самодеятельных коллективов. Могилевским артистам — токарям, слесарям, лаборантам, машинисткам — аплодировали жители многих городов и сел нашей страны. Накануне 1 Мая во дворце состоится большой праздничный концерт («ПРАЦА, МАСТАЦТВА, ЛЮДЗІ...», 7 стр.).

«АДРАС СВЯТА — ВЁСКА» [8 стр.] — так называется репортаж из деревни Луцковляны на Гродненщине. Весенними предпраздничными заботами охвачены здесь взрослые и дети. Успешно идут полевые работы, многие колхозники недавно вселились в новые дома, приводят в порядок школьную территорию ученики, во вновь отремонтированном клубе в праздничные дни будет весело и многолюдно.



Новополоцк сегодня.

Фото Э. ТРИГУБОВИЧА.

ших лет, новополочане называли: окончание учебы — 14 ответов, правительственные награды — 8 ответов, городские праздники — 7 ответов; сказали, что самым главным событием в их жизни была встреча с человеком, которого они полюбили, некоторые указывали на встречу с «потрясающей книгой» («Прошел всего Шолохова» — рабочий треста «Нефтьстрой»). Какими бы разными ни были от-

веты, все они связаны с духовными ценностями.

Однако не последнее место получили предложения по улучшению работы городского транспорта (16), 14 человек сетовали на плохую работу ателье, парикмахерских (об этом говорили женщины).

ТОЛЬКО СПРАВКА

До сих пор мы анализировали ответы, высказанные всего одной сотней жителей Новопо-

лоцка. Как живут остальные? Самые общие, но зато и самые точные сведения на этот счет можно почерпнуть из данных местной статистики.

В РЕДАКЦИЮ «ЛИТЕРАТУРНОЙ ГАЗЕТЫ»

На ваш запрос сообщаем следующие статистические сведения по городу Новополоцку:

1. Численность населения — 45 719 человек. Средний возраст горожанина — 26 лет.
2. Число браков за год — 447, разводов — 185, рождений — 892, смертей — 122.
3. Прибыло за год из других районов страны — 9 223, убыло — 4 350 человек.
4. Численность рабочих в городе — 17 300, инженеров с высшим образованием — 700, ученых (кандидатов наук) — 13, учителей — 332, врачей — 112.
5. Число учащихся (не считая заочников и вечерников): в профессионально-технических училищах — 1 297, в средних школах — 6 146, в музыкальном училище — 284, в филиале Белорусского технологического института — 725.
6. Благоустроенной жилой площади в городе — 330 тысяч квадратных метров.

7. В городе имеются два дворца культуры (нефтяников и строителей), четыре средние школы, два профессионально-технических училища, филиал Ленинградского монтажного техникума, нефтяной техникум, филиал Белорусского технологического института имени Кирова, 15 детских садов-яслей, музыкальная и детская спортивные школы, двенадцать спортивных залов, стадион, зимний плавательный бассейн (второй строится), парк, 27 библиотек с фондом книг 3,5 млн. экземпляров.
8. На 1971 год жители города подписались на газеты, журналы и другие периодические издания в количестве 58 432 экземпляра.

А. АСТРОВСКАЯ, инспектор Госстатистики г. Новополоцка.

С ЧЕГО НАЧИНАЛСЯ ГОРОД?

С чего же начинался этот город? С первого колышка, забитого в 1958 году? А может быть раньше? В Новополоцком музее трудов славы я нашел странички в воспоминаний, подписанные председателем горисполкома В. И. Катушонком. «... С осени 1942 года по

март 1943-го наш партизанский отряд «Смерть фашизму» стоял недалеко от деревни Проворище, теперь там находится автобаза № 6 и завод железобетонных изделий.

Помню, дело шло к весне, мы стояли в лесу около Двины. Валил мокрый снег. Мы жгли костры. Прожжешь ямку, сметешь угли в сторону, на теплую землю настелешь елового лапника, накроешься шинелькой — и спишь!..

Недавно примеривался — ну, ровно на том месте, где гостиница «Беларусь», спал я под снегом в 1943 году...»

Новополоцк прошел всего пять шагов. Восьмая пятилетка была для него первой.

В наступившей девятой пятилетке город сделает еще один рывок вперед. Резко вырастет объем продукции его промышленности. А сам город? Ежегодно население Новополоцка растет на 12—15 тысяч человек. Жилые районы его протянули свои дома к старинному Полоцку. В десятой пятилетке нам, вероятно, не придется писать о Новополоцке и Полоцке отдельно: они сольются в единый город...

И. АЧИЛЬДИЕВ. [Литературная газета].

ИСТОРИЯ ОДНОЙ СЕМЬИ

Недавно Лина Левина — бойкая, жизнерадостная 72-летняя пенсионерка вернулась из своей четвертой, с 1965 года, поездки в родную Белоруссию. По признанию Лины, она ездила туда на этот раз с чувством беспокойства и тревоги, навеянным антисоветской кампанией, ведущейся в США сионистскими экстремистскими элементами под флагом борьбы с так называемым «антисемитизмом» в СССР.

Но как только Лина пришла в соприкосновение с советской действительностью, прикоснувшись к источнику правдивой информации — источнику весьма обильному, ибо у Лины в Советском Союзе, и преимущественно в Белоруссии, три поколения родственников общим числом в 70 человек, чувства, навеянные туманом лжи и клеветы, рассеялись.

Небезынтересна родословная самой Лины. Она родилась в бедной семье сапожника в белорусском городе Чечерске. Четыре брата Лины посещали хедер до десятилетнего возраста. По окончании этого «курса образования» мальчики становились рядом с отцом у сапожничьего станка. Работая целый день до глубокой ночи, они часто засыпали у станка. Девочки помогали матери на огороде, собирая овощи и ягоды для продажи на базаре. Трудились все, но семья еле сводила концы с концами. Однако у Лины осталось о детстве и много хороших воспоминаний. Среди них — воспоминания о тайных собраниях революционеров в их доме, беседах со старшим братом — руководителем кружка, печатании листовок.

Росли дети, а с ними росла и пужда. Имея двух дядей в Америке, Лина с третьим дядей поехала туда в 1914 году и сразу поступила на работу

в одну из потогонных мастерских швейной промышленности. Лине очень хотелось, чтобы ее братья и сестры присоединились к ней, но тогда, как и теперь, они предпочли остаться в Белоруссии. После революции сестры Лины, получив образование, стали учительницами. Братья продолжали работать сапожниками.

Из многочисленной семьи многие были убиты в Великой Отечественной войне, сражаясь на фронте и в партизанах. Как только началась война, семья была эвакуирована в Гомель, а затем в Туркестан. В письме, сохранившемся у Лины, ее мать (умершая во время войны) писала: «Спасибо богу за Советское правительство, спасшее нашу жизнь».

Лина знала из писем, что в ее семье сапожники уже давно перевелись. Их сменили учителя, врачи, хирурги, военные.

Старший брат Лины имеет троих детей. Его сын был учителем в Гомеле. Ему надоело учительствовать, и он стал управляющим ресторана. Другой сын работает инженером. Дочь — инженер-конструктор. Один из сыновей этой племянницы Лины работает инженером в Иркутске, другой учится в Москве.

Второй брат имеет трех дочерей и сына. Последний работает детским врачом в Гомеле. Одна дочь — судья, другая — учительница. Самая младшая из дочерей недавно родила ребенка.

Сестра Лины Сарра Славина живет в Минске. Она платит 7 рублей в месяц за квартиру из трех комнат. Сарра имеет четверых детей. Сын работает учителем в Гомеле. Одна дочь — библиотечкарь, другая замужем за военнослужащим. Самая старшая дочь — невропатолог и хирург. Она работает в Минске.

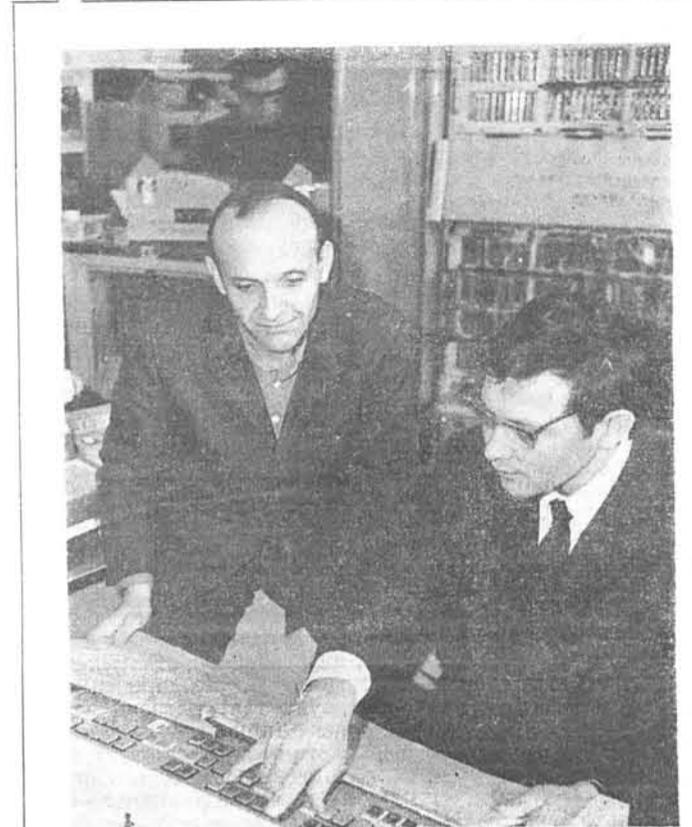
Еще одна сестра Лины живет в Киеве в современной квартире, за которую платит 15 рублей в месяц. Она имеет четырех сыновей. Один из них армейский полковник. После еще одного года учебы он станет генералом. Три других сына — управляющие заводами.

В советской семье Лины все говорят, а некоторые умеют читать и писать по-еврейски. Члены третьего поколения знают лишь некоторые еврейские выражения и в этом отношении мало чем отличаются от своих американских сверстников. Сестры и братья Лины посещают синагогу из сентиментальных соображений. Там им легче встречаться со старыми друзьями. Их дети и внуки вообще синагоги не посещают.

Лина задавала своим родственникам вопросы, пытаясь убедиться в том, что в Советском Союзе действительно нет антисемитизма. Иногда вставал вопрос о том, насколько распространено среди советских евреев желание ехать в Израиль. На это советские родственники отвечали вопросом: «Почему американские евреи хотят, чтобы мы, советские евреи, эмигрировали в Израиль? Почему они сами этого не делают и не посылают туда своих детей?»

Заверенная родными, что им хорошо живется в Советском Союзе, что они обеспечены, что антисемитизм строго преследуется законом, что они не испытывают никакой дискриминации, Лина Левина со спокойным чувством вернулась в США. Но чем лучше воспоминания о поездке к родным в Советский Союз, тем глубже возмущение безобразиями, которые почти ежедневно творят те, которые рекламируют себя защитниками еврейства, а на самом деле являются его злейшими врагами.

Елена ЗОРИНА.
«Русский голос», США.



Инженеры і тэхнікі Мінскага філіяла навукова-даследчага цэнтру электронна-вылічальнай тэхнікі працуюць над стварэннем серыі новых электронна-вылічальных машын, якія адпавядаюць сучасным патрабаванням. НА ЗДЫМКУ: пэўрат Дзяржаўнай прэміі інжынер Ю. БАСТАНДЖАН (злева) і інжынер М. МАЛЬЦАУ ля пульту ЭВМ «Мінск-32». Фота Ул. ЛУПЕЙКІ.

АДЗІНСТВА... З КІМ?

З Канады мы атрымалі чар-«Ускалосі», напрыклад, змешчана «верш» Міхася Кавыля. Спачатку ён гневаецца на амерыканскую моладзь за тое, што тая пратэстуе супраць в'етнамскай бойні і расстрэлу студэнтаў Кентскага ўніверсітэта, а потым гаворыць: «А я ад імя свайго двара благаслаўляю тых, хто скрыжоўвае са штыхом штых...» Ён благаслаўляе, відаць, крывавага лейтэнанта Колі. Дык што, гэта і ёсць культура? У параўнанні з тым графаманам Кавылём Джон Стэйнкбек быў гігантам, але і ад яго з агады адварнуліся ўсе сумленныя людзі, калі ён стаў праслаўляць амерыканскія злачынствы ў В'етнаме. Нават яго ўласны сын. А тут са свайго здрадніцкага «двара» падае голас Кавыль і яшчэ прымазваецца да беларускай культуры.

Як жа выглядае новы нумар? Так, як і папярэдні. Каб не вершы беларускіх савецкіх паэтаў, зборніка не было б. Таму што «вызвольныя літаратары» не могуць сесці на Пегаса па прычыне творчага бюсілля. А калі і накрамзоляць што, то гэта літаратурай не назавеш. Вось чаму і ў дзесятым выпуску зборніка «свая» паэзія амаль цалкам прадстаўлена творами «з старых тэкаў». На разгляд яе не будзем марнаваць час і паперу. Звернем увагу толькі на ўступ да «Ускалосі».

Выдавец зборніка Сяргей Хмара вельмі раззлаваўся на «Голас Радзімы» за папрок у бессаромным прысвойванні вершаў савецкіх паэтаў. У «Беларускім голасе» ён нават некультурна аблаяў нас брыдкімі словамі. Аднак шапка на ім гарыць. Ён разумее, што ляянка, хоць і моцная, — не аргумент. Таму спрабуе пад літаратурныя махінацыі падвесці «тэарэтычную базу».

Ва ўступе да «Ускалосі» ён усклікае: «Беларуская культура адзіная!» Гэта, на яго думку, азначае, быццам адзінай з'яўляецца культура беларускага народа і так званая культура адшчапенцаў нашага народа, злучыцца, яго ворагаў.

Сказана занадта смела.

Ёсць спраўды адзіная культура беларускага народа, які жыў на Савецкай Радзіме, стварае літаратуру, мастацтва, усё эстэтычныя каштоўнасці. Яе творцы жывуць народнымі думкамі, ведаюць і любяць свой народ, чэрпаюць з яго глыбін творчае натхненне і сілу.

І ёсць жменька здраднікаў. Не прадстаўнікоў народа і яго культуры, не патрыётаў — бо якая ж без патрыятызму культура! — а жменька шэрых людзей: былых паліцаяў, прыслужнікаў гестапа, чыноўнікаў гітлераўскай адміністрацыі. Мяркуючы па іх выданнях, яны нават граматыкі, як трэба, не ведаюць. Дык што, яны — прадстаўнікі культуры?

У іх склад думак не такі, як у звычайных людзей, а як у карнікаў. На другой старонцы

Або возьмем саму «Баявую ўскалосць». Дзе, на чым полі было пасеяна яе зерне? На фашысцкім. Хмара сам піша на 32-й старонцы зборніка: «У абставінах гітлераўскага панавання, група ініцыятараў аднаўлення літаргазэты ў Берліне прыступіла да ахвармлення літаратурнай сустані... Аднак падзеі апошніх месяцаў вайны перасяклі дзейнасць Сустані. Амальшто ўжо надрукаваны 200 старонкавы літаратурны зборнік «Ускалосць» згінуў у друкарні ў Ляйпцыгу падчас бамбардавання саюзнымі самалётамі гораду». Справа, вядома не ў тым, што саюзнікі агнём «адрэдагавалі» творчасць «сустані», а ў тым, што «Ускалосць» — не беларуская літаратура, а фашысцкая макулатура. Дык ці можна весці гаворку аб нейкім адзінстве культуры? Прабачце, нельга.

Адзінства няма і быць не можа. Як няма яго паміж патрыётамі і здраднікамі, сумленнымі людзьмі і злачынцамі, носбітамі культуры і басякмі. Нават у самога Хмары не дзе падспудна ворушыцца такая думка, бо ён піша: «Няма Беларускай Культуры без Народу і ня створыць некай асобнай Беларускай Культуры жменька эмігрантаў...» Бадай, праўда. З адным толькі ўдакладненнем: асноўная маса беларускай эміграцыі любіць, паважае і захоўвае родную беларускую культуру, а жменька паганіць яе. Дык навошта тады «органу літаратурнай сустані» весці гаворку аб высокіх матэрыялах? Навошта людзей смішыць?

Уладзімір БЯГУН.

пішуць землякі

пішуць землякі

ЖАНЧЫНА ЗАХВАРЭЛА

У капіталістычным «раі» не соладка людзям жывецца наогул, а калі чалавек захварэе, то тады для яго гэты «раі» становіцца чыстым пеклам.

Вось што я вам раскажу, Паехаў я наведзець хворую беларуску, што прыехала з Канады, і зрабіць ёй святую прысасць. Яна была ў сваіх старых і бяздольных бацькоў тут, у Чыкага. У Канадзе, у малым гарадку, дзе яна жыла з трыма дачкамі, лекары казалі, што апераваць яе не бяруцца: «Едзь у Чыкага, мо' там табе дадучь рады».

Прыехала. Пайшла да доктара. Ён агледзеў, паслухаў, распытаў яе і паслаў да спецыяліста. Той зноў агледзеў і накіраваў жанчыну ў шпіталь. Там ёй адразу сказалі: «Пакладзі дзвеце долараў уступных васьць цыпер, на гэты стол».

— Міленькія, я ж грошай не маю, я з Канады, — адказала яна.

— Ага, ты з Канады? Тады 500 долараў уступных — такі ў нас закон для інішаземецаў.

— А мае ж вы міленькія, што ж мне рабіць? Ехаць у Канаду па грошы? Я вельмі хворая.

— Рабі, што хочаш. Без цы-

пунных у шпіталь не пакаладзе.

Вяртаецца бедная жанчына да бацькоў на кватэру. Дае тэлеграму дамоў, каб пазычылі ў каго і як найхутчэй выслалі грошы. Праз два тыдні атрымала. Едзе ў шпіталь, кладзе 500 долараў, ёй даюць месца. Праз тыдзень аперацыя. Шэсць гадзін ляжала яна на аперацыйным stole. Прывезлі яе ў палату ледзь жывую.

Праз пару дзён пасля такой цяжкай аперацыі ёй прыносяць разлік на 500 долараў. Жанчыне стала горш. Яна бядуе, не можа знайсці спакою, які ёй так патрэбны. Думае ўсё: «Дзе ж я вазьму, дзе здабуду гэтыя грошы? Зноў іле ў Канаду тэлеграму, просіць дзяцей і знаёмых, каб ратавалі. У гэты час я наведваю яе, усагварваю, каб не бедавала».

Грошы прыслалі. Раны ў яе загаліліся, хірург зняў швы. Агледзеў і сказаў: «Можаш ехаць дамоў. Толькі не ў Канаду — табе патрэбна з'яўляцца да мяне на праверкі». Даў ёй запісачку, што можа пакідаць шпіталь. Ідзе яна з той запісачкай у шпітальнае бюро і паказвае яе начальству. А там ёй: «Пакладзі на стол тысячу долараў, тады цябе выпусцім». Прасіла, маліла, абяцала, што ўсё заплаціць, як напавіцца і пачне працаваць — нішто не намагло. Яе мольбы — як гарох аб сценку.

— Дык што, вы з мяне хочаце скуру здзеці?! — закрывала яна. — Дзярыце! Душу з майго пакалечанага, хворага цела хочаце выняць? Вымайце! Выдзірайце!

Пусцілі яе. Цяпер яна ў бацькоў. Нясу ёй святую прысасць. Распытваю, як і што. Хвора я не падымаецца з канапы (кватэра цесная, ложка няма). Але вось яна прыўзнялася, падала мне два канверты і напросіла: «Паглядзіце, што ў іх». Адкрываю і бачу: разлік ад аднаго доктара на 178 долараў і ад хірурга на 1 000 долараў.

І яна кідаецца на канане, енчыць...

Калі я быў на Радзіме, у Савецкай Беларусі, і мне прыйшлося зрабіць аперацыю, то ніхто не глядзеў на тое, што я «чужаземец». А я ж лінчэ за царом стаў грамадзянінам ЗША. Зрабілі мне ў абласным шпіталі ў Пышыхах каля Гродна вельмі добрую аперацыю, меў я там выдатную апеку, усё абыходзіліся са мной ветліва, сардэчна, быццам з родным чалавекам, і яшчэ да хаты ў Клешыякі на машыне прывезлі. І за ўсё гэта ані рубля, ані капейкі.

Дык вось якая розніца паміж капіталістычным «раем» і Савецкай Беларуссю.

Іван ТАРАСЕВІЧ,

ЗША.

STRENGTH, CONFIDENCE, PEACEABLENESS

CONGRESSES of the Party of Lenin have always been historical landmarks. This applies in full measure to the 24th Congress.

Some foreign observers have been especially impressed by the calm, business-like, realistic approach marking the Central Committee report to the Congress, and draw the conclusion that only a leadership that clearly sees its aim and the way to it and is confident of its strength is capable of such an approach.

Others have been struck in the Brezhnev report by the profound scientific, Marxist-Leninist analysis of all major phenomena of contemporary life and the problems the Party is tackling.

Here is how the Paris *Combat* sees our country in the light of the Congress material: «A Soviet Union peaceable and conciliatory because sure of its strength».

While the *Washington Post* sums up by saying that the Soviet position as stated by Brezhnev appears strong and confident.

Those are the impressions of foreign observers, friends and enemies alike. As for the Soviet people, their country's strength is something they have long known, and so is its peaceableness. But they are happy that the Congress has so convincingly demonstrated these things to the whole world.

The ninth five-year plan outlined in the Central Committee report and the speech by Prime Minister Kosygin is seen by the Soviet people not only as a new stage in the development of our socialist state. Traced clearly in it are the contours of a better life for every Soviet man and woman.

To the aggressive policy of imperialism the Soviet Union opposes a policy of active defence of peace and strengthening of international security. The main points of that policy formulated in the Central Committee report have already come to be known in the world press as a «six-point peace plan». World opinion has received with especial interest

the following points of that plan: elimination of the hotbeds of war in Southeast Asia and the Middle East; a radical turn towards détente and peace in Europe, convening and success of an all-European conference, simultaneous dismantling of NATO and the Warsaw Treaty or, as a first step, of their military organizations; a conference of the five nuclear powers — the Soviet Union, the United States, the Chinese People's Republic, France and Britain — with a view to nuclear disarmament, a world conference to consider the entire range of disarmament questions, dismantling of foreign military bases; measures to reduce the probability of accidental or deliberately manufactured military incidents and of their development into international crises and war; full implementation of U.N. decisions on the abolition of remaining colonial regimes; Soviet readiness to join with other interested states in solving problems like conservation of the environment, development of power and other natural resources, development of transport and communications, prevention and eradication of the most dangerous and widespread diseases, and the exploration and use of outer space and the world ocean.

The Soviet Union has never begged for peace, it has always won it in struggle. And it remains true to that. «We declare», Leonid Brezhnev said at the Congress, «that, while consistently pursuing its policy of peace and friendship among nations, the Soviet Union will continue to conduct a resolute struggle against imperialism, and firmly to rebuff the evil designs and subversions of aggressors. As in the past, we shall give undeviating support to the peoples' struggle for democracy, national liberation and socialism».

Our firmness has nothing in common with aggressiveness. And everyone can see that now.

What is wanted is good will on the part of others, practical steps to curb the forces of aggression and strengthen international security.



ON PHOTO: the giant «Belaz» tip-up lorries are cruising on a highway of Byelorussia.

GIANT TIP-UP LORRIES

WHEN the 40-ton «Belaz-518» tip-up lorry cruises on a highway all the other vehicles seem puny by comparison.

The first lorry of this series — the 25-ton version — rolled out of the plant's gates on November 1, 1958. Its gearbox and some other parts were modernised later on, to improve the model. The «Belaz-540» tip-up lorry of 27-ton capacity was in the designing stage by the time the first 25-ton lorry came off the line.

The new machine didn't win immediate appreciation. It looked rather ordinary from the outside. The designers had concentrated on the dumping body. Just like the blade in the plough and the wing in the airplane, the body is a most important thing in a tip-up lorry, especially one intended to work at quarries. This vehicle was to transport ores, gravel, limestone and sand — and do it well. The designers aimed to create a real «toiler» of a lorry, and they managed it in the end.

Z. Sirotkin, the chief designer, described some of the lorry's features.

«In a quarry a lorry works on short hauls of two to three kilometres. It's necessary that it should be easy to load, be stable

on the road, manoeuvrable, quick in climbing uphill and economical. Our tip-up lorry has all these properties. Its dimensions are smaller than those of previous lorries, but its technical performance has greatly improved. Speed went up from 32 to 55 kph. It can haul 266,000 tons a year. The new model has hydromechanical transmission, pneumo-hydraulic suspension and automatic devices to make driving easier. These have tangibly improved the machine's hauling and dynamic properties and the driver's working conditions».

But no single model can be used for all jobs. So it was necessary to create a whole family of lorries on the basis of the «Belaz-540» lorry.

Mass production of these machines hadn't yet started when the designers began planning new lorries and, first of all, the «Belaz-548».

The new lorries were tested in cold, heat and autumn rain. The machine came through all tests with flying colours.

In 1965 the Byelorussian Automobile Plant had switched over completely to producing 40-ton tip-up lorries.

In 1969 the 75-ton «Belaz-549»

tip-up lorry rolled out of the plant's gates.

The designers were looking ahead. They started to evolve plans for lorries of even greater capacity — 110 and 220 tons. These machines, of course, won't be needed in the immediate future, but those in the know think that the USSR economy will require them in about ten years.

The plant is now putting out other novelties, already tested in working conditions. Take, for instance, the 120-ton «Belaz-549 B» or the autotrain — a trolley car of 65-ton capacity. It operates from an electric line, a very economic power source. But it has also an engine of its own — very important for working in deep quarries. The combined traction systems make it very efficient. When climbing uphill the autotrain will be helped by electricity, which will lift its load capacity.

The Byelorussian Automobile Plant was built twelve years ago at Zhodino, a workers' settlement which started to develop tempestuously after the plant had appeared. It is 50 km. away from Minsk on the highway connecting Brest with Moscow.

SOVIET AIR FORCE — ITS CONTRIBUTION TO VICTORY

DURING the war the Soviet Air Force strongly influenced not only the outcome of individual operations, but of the war as a whole.

The Soviet Air Force destroyed more than a thousand enemy planes on airfields and in the air between June 22nd and July 10th, 1941. «The losses of the Luftwaffe were not so insignificant as some people believed them to be», say the authors of *World War 1939-1945* published in West Germany. «Despite the elements of surprise achieved by the Germans», they admit «the Russians found time and strength for determined resistance».

Soviet pilots destroyed enemy planes not only by machine gun and cannon fire. There were many cases when, having run out of ammunition, they rammed fascist planes — this was done more than 200 times during the war. Seventeen pilots accomplished the feat twice, A. Khlobystov three times, and B. Kovzan four times. Pilot V. Talalikhin, defending the skies over Moscow, was the first in the history of air battles to use night-time ramming, while Squadron Commander A. Katrich made the first high-altitude ramming.

Pilots also fearlessly rammed ground targets. On June 24th, 1941, the first to do so was the crew of pilot G. Khrapai. His aircraft caught fire during a bombing raid and it was im-

possible to save it. The crew then steered the burning plane onto a bridge across which German tanks were moving. The next day similar heroism was shown by the crew of A. Avdeyev, and two days later by the crew of pilot N. Gastello. During the war more than 100 pilots performed this act of heroism.

Soviet pilots effectively assisted the partisans, making 109,000 flights for this purpose. Long-range aircraft and the Civil Air Fleet delivered to the partisans approximately 17,000 tons of munitions, weapons, food, medicine and various prime necessities, and transported more than 83,000 partisans.

Altogether the Civil Air Fleet carried 2,300,000 people, and up to 300,000 tons of military freight.

In the course of the war the strength of our air blows constantly increased. While slightly more than 1,000 airplanes participated in the counteroffensive at Moscow, there were up to 5,000 aircraft in the battle at Kursk, approximately 6,000 in the Byelorussian operation, and 8,300 in the battle of Berlin.

Soviet people never forget that our soldiers fought fascist Germany jointly with their allies in the anti-nazi coalition. Together with Soviet pilots there were pilots of the Normandie Niemen Air Regiment from France fighting in the Soviet skies.

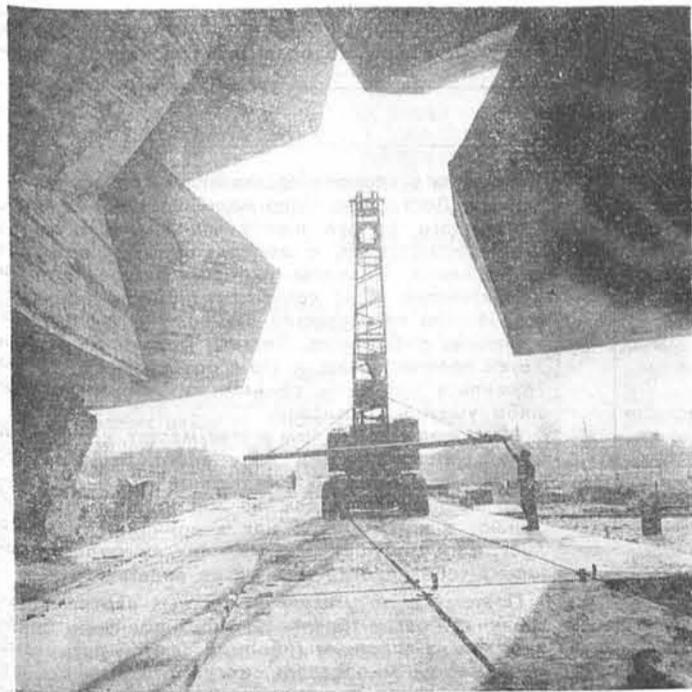
But the decisive contribution

to the destruction of the enemy armada was made by Soviet aircraft which destroyed the bulk of Germany's Air Force. On the Soviet-German front the enemy lost 77,000 of a total of 110,000 planes it lost during the war.

During the war our aircraft flew approximately 4 million missions, dropping more than 30 million bombs, totalling 700,000 tons. More than half of our aircraft units and formations were decorated with government orders for supreme skill, heroism and gallantry. More than one-third were awarded the honorary title of Guards. Approximately 200,000 officers and men of the Air Force were decorated with government orders and medals; 2,420 received the title of Hero of the Soviet Union, 65 of them won a second Gold Medal, while Alexander Pokryshkin and Ivan Kozhedub received the honour three times.

Speaking of the contribution of Soviet aviation to our victory, we never forget about the great services of the designers, engineers and workers who did everything to help the Soviet Air Force win supremacy in the skies. In the war years our industry produced close on 137,000 aircraft. As for fascist Germany which possessed the economic resources of practically the whole of Europe, it built just over 88,000 planes. These figures

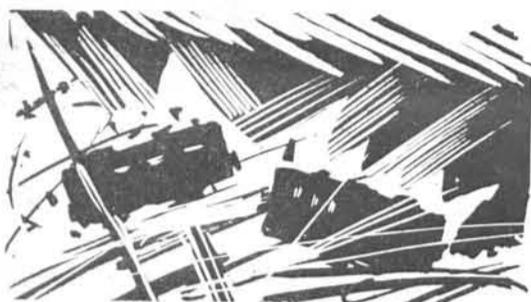
D. TROFIMOV.



★ The heroism of the Soviet people during the Second World War is the theme of a new work by a prominent Soviet sculptor, Alexander Kibalnikov. He has designed a memorial to commemorate the defenders of the Brest Fortress. In June 1941 its garrison was one of the first to resist the attacks of the Nazi troops that had invaded Soviet territory. The heroism of the Brest Fortress defenders inscribed a glorious page in the history of the Second World War. Their memory will live in a series of monuments. The figures of the fighters, created by Kibalnikov, display the unflinching staunchness of Soviet soldiers. The memorial will incorporate the solemn ruins of the fortress which will be left untouched as a reminder of the sanguinary battles. The memorial will be unveiled this summer, to mark the 30th anniversary of fascist Germany's attack on the USSR.



В БРЕСТСКИХ ЛЕСАХ



Записки партизана

[Продолжение. Начало в №№ 13—16].

Я смолчал: что он, рехнулся? Какие халаты, когда надо срочно решать: или сейчас, или все наши старания напрасны!

Но простить Шубину трусость не мог и, протягивая ему шесть уже облитых самогоном факелов, приказал:

— Пробререшься вместе с Сутягиным и Ермиловым в самую середину склада. Как только откроем огонь, поджигайте факелы—и в скирды! Потом—сразу назад, к лесу.

— Будет сделано,—спокойно, как о самом обычном, ответил Сутягин. И, хлопнув Шубина широкой ладонью по спутлившейся спине, насмешливо добавил:—Пошли, орел...

Они поползли, плотно прижавшись к земле, и скоро скрылись из вида. Следом двинулась половина группы, прямо к немецкой казарме. Остальные направились в обход склада, к полицейскому посторунку. И только Николай Каштелян и Иван Сушко притаились в кустарнике, чтобы потом прикрыть своим огнем отход партизан.

Мы ударили по немецкой казарме метров с пятидесяти из ручного пулемета и двух трофейных автоматов, и тут же открыли огонь из винтовок наши хлопцы в стороне полицейского посторунка. Нападение было настолько внезапным, что ни гитлеровцы, ни полицаи не поняли, кто и откуда стреляет. А на складе уже вспыхнула одна скирда, другая, третья... Загорелись еще и еще, и особенно ярко самая большая в центре склада, в которую Сутягин воткнул единственный на всю нашу группу термитный шарик. Слово радуясь этой удаче, подул резкий, порывистый ветер и, подхватывая вылающее сено, погнал его огненными космами дальше и дальше. Запылал весь склад, в огне и дыму панически заметались уцелевшие фашисты, а мы, не прекращая стрелять, начали быстро отходить.

Между тем телеханский гарнизон был для нас как бельмо на глазу: гитлеровцы не только хищнически грабили народные богатства, но и сковывали силы партизан, лишая возможности передвигаться. Стоило уничтожить их, и весь этот район сразу превратился бы в партизанскую зону.

Потому-то и решили в сто двенадцатом отряде пойти на риск. Алексей Чертков не скупился на подробности, знакомя нас с предстоящей операцией.

— Немцы сидят вот тут, в двухэтажном здании школы,—говорил он, тыкая острием карандаша в один из квадратиков на самодельной карте.—Полицейский участок напротив. Оба здания, как видите, угловые, боковыми стенами выходят на церковную площадь. А на площади вот самый крепкий орешек, который надо разгрызть: мощный дзот с круговым сектором обстрела, куда и от немцев, и от полицаев ведут глубокие траншеи, перекрытые толстым накатом бревен. Нужно прежде всего заткнуть ему глотку, потом потрошить казармы. Только как это сделать? Как подобраться к дзоту?

Мозговали долго, детально разрабатывая план. В конце концов было решено разделить силы обоих отрядов на две части, большую из которых поведет командир сто двенадцатого Алексей Чертков. Под покровом ночи он войдет в местечко со стороны Ивацевич, бесшумно снимет вражеских часовых и по возможности тоже тихо постарается захватить дзот. В это время вторая группа с приданными ей двумя пулеметными отделениями сто двенадцатого скрытно проберется в Телеханы со стороны болота и сосредоточится для удара по вражеским казармам. Все должно быть закончено к двум часам ночи, и тогда по сигналу—белой ракете—начнется общий штурм.

— Возражений нет?—спросил Чертков.

— В основном все правильно,—как-то неопределенно, неуверенно произнес Беренчик, и щеки его залились румянцем.—Кроме, пожалуй, одного...

— Чего именно?

— Вы поручаете вести вторую группу мне. Понимаю, я—командир отряда... Но не лучше ли, чтобы,—и Юлий кивнул в мою сторону,—на эту операцию повел наших людей он?

— Почему?—удивленно поднял брови Чертков.

— Понимаете, ни опыта у меня военного, ни командирских навыков пока нет... А Петро—профессиональный военный.

— Значит, ты совсем не хочешь идти?—нахмурился Чертков.

— Наоборот!—вспыхнул Беренчик.—Обязательно пойду! Для меня сейчас самое главное—боевая учеба. А у кого, как не у вас, армейцев, всем нам и учиться науке побеждать врага?

— Это верно, — откровенно радуясь за друга, улыбнулся Монахов.—Ты прав, Юлий. Без учебы нам никак нельзя.

— Так о том же я и говорю!—просиял Юлий.—Значит, решено?

— Решено!

Не часто встречаются люди, способные ради общего дела без колебаний жертвовать собственным самолюбием. Не часто встречались они и в суровые годы партизанской борьбы, когда случайные обстоятельства либо создавая обстановку незаслуженно выдвигали некоторых на ответственные командные посты. Нередко таких не без труда, не без сопротивления с их стороны приходилось отстранять от руководства и возвращать в строй рядовых партизан; ведь один нерадивый, а тем более неспособный командир может подвести под удар целый отряд. Беренчик же никогда не боялся открыто признаваться в том, чего не знал

лыбелью ребенка. И только когда впереди, в полусотне метров, зачернели стены фашистской казармы, мы замерли, прижимаясь к домам и заборам, и постарались слиться с ночной темнотой.

Ракета... Когда же пустят белую ракету? Неужели ребята Черткова еще не добрались до дзота?

Но вместо ракеты из домика с проблеском света в окне на улицу вдруг вывалились двое пошатывающихся из стороны в сторону и, пьяно матерясь, в обнимку побрели мимо нас к площади, как видно, к своей полицейской казарме. Быть может, они и прошли бы, ничего не заметив, но то ли пошевелился кто-то из партизан, то ли почувдилось что-то пьяным: мгновенно протрезвев, полицаи с криками бросились к площади.

Ударили выстрелы—частые, злые. Один полицаи упал и свернулся в клубок, другой пробежал еще метров десять и тоже рухнул на снег, широко раскинув руки и ноги. И сразу ожили, отозвались длинными пулеметными очередями обе казармы и дзот...

Все сорвалось... Уходить? Но почему нет сигнала на отход?! Мы отошли назад, подальше в темноту, а сигнала все не было, хотя уже близился рассвет. Пришлось отходить.

Фашисты не посмели преследовать нас. Но еще долго, до самого рассвета обстреливали подступы к местечку из пулеметов и автоматов. А мы в это время пробирались по лесу, по болоту, на соединение с группой Алексея Черткова, чтобы вместе с его партизанами разделить злую горечь такой досадной, такой нелепейшей неудачи.

— А на кой черт он был нужен?—пожал плечами Монахов, когда я упрекнул его за то, что мы так и не дождались сигнала.—Мы же к самому дзоту добрались. Еще бы минута, и там! Сунула вас нелегкая стрелять в этих пьяных дураков, не могли их тишком взять. А коль скоро

поднялась пальба, без сигнала ясно: уноси ноги...

Мы не стали с ним спорить: к чему пререкания и взаимные упреки, когда на душе и без того горько? Надо было сообща думать о том, как действовать, чтобы такие срывы больше не повторялись.

КТО ПРАВ!

Питая взаимное уважение друг к другу, мы с Юлием Беренчиком редко расходились во мнениях, разве что по мелочам.

Гораздо чаще возникали ситуации, при которых мы оба, не сговариваясь, занимали одинаковую позицию.

Так было и в те дни, когда среди партизан начались разговоры о методах всенародной борьбы в тылу врага.

Немецко-фашистским оккупантам не удалось утвердить «новый порядок» на временно захваченной советской территории. Чем больше времени проходило с начала войны, тем ошутимее становились удары народных мстителей по гитлеровским тылам и коммуникациям, по их многочисленным, но малолюдным местным гарнизонам. Редкие карательные экспедиции более крупными армейскими силами фашистов ничего не давали: стоило немцам уйти, как партизаны снова возвращались в считавшиеся «очищенными» от них места. Напрасно также надеялись гитлеровцы подчинить себе мирное население, заставить его покорно служить интересам «великого рейха». Лишь очень немногие отщепенцы и малодушные добровольно соглашались сотрудничать с оккупантами, а подавляющая масса советских людей питала к захватчикам жгучую, неистребимую ненависть, упорно оказывала им сопротивление буквально во всем.

С тем большей яростью, с садистской жестокостью расправлялись оккупанты с каждым, кого по-

Отошли без потерь, но ни Каштелян, ни Сушко в кустах не застали. Только цепочка их следов протянулась к ближайшему лесу, и по ней мы как можно быстрее зашагали назад, к своей временной стоянке близ деревни Сукачи. А придя туда, увидели, что оба беглеца как ни в чем не бывало мирно покуривают, сидя рядышком на груде еловых лап, накануне служивших нам постелями.

— Живы? Живы!—то ли обрадованно, то ли удивленно вскрикнул Каштелян, вскакивая на ноги.—А я думал...

— А ты думал, как бы только свою шкуру спасти?—грозно надвинулся на него Ермилов.

— Погоди,—пришлось остановить парня.—Вернемся в отряд, командир разберется.

Мы направились в Подречье, а оттуда—в свой лагерь. Можно было, конечно, промолчать о недостойном поведении двух партизан: в боевой обстановке всякое случается... Но где гарантия, что они не струсят в будущих боях? Что не начнут трусить, глядя на них, другие слабонервные? И пришлось Беренчику поставить обоих провинившихся по стойке «смирно» перед лицом отряда, пришлось крепко отчитать и предупредить, что за трусость и малодушие пощады не будет.

Только ночью удалось отдохнуть в лагере, а на следующее утро Юлий Беренчик, Павла Губарева и меня срочно вызвали в сто двенадцатый партизанский отряд: решено было общими силами «пошупать» вражеский гарнизон в местечке Телеханы.

Операция предстояла не из легких. Телеханы находятся всего лишь в тридцати пяти километрах от города Ивацевичи, но вокруг расстилаются такие топкие болота, что пройти по ним в местечко нельзя. Ничего хорошего не сулила и единственная грунтовая дорога, усиленно охранявшаяся гитлеровцами, а по узкоколейке, проложенной еще до воссоединения Белоруссии, немцы теперь вывозили драгоценный строительный лес.

или не умел. Он без устали, без скидок на свою «цивильность» учился сложной и многотрудной науке побеждать. И за это все мы ценили и уважали скромного молодого командира.

Наступил назначенный день. На исходные позиции мы вышли поздно вечером, после обильного снегопада, устлавшего землю глубоким, почти до колен, пушистым ковром. Снег был нашим союзником: он скрадывал, заглушал шаги партизан и делал более ровным тонкий ледяной покров на болоте. Часа через полтора проводник из телеханских подпольщиков вывел колонну на опушку леса в двух километрах от околицы местечка, где пришлось залечь в ожидании условленного времени, когда надо будет двинуться дальше.

Притихшее, настроенное лежало перед нами селение, словно и в нем притаился, ждет нападения враг. Один за другим гасли тусклые огоньки в подслеповатых окнах домов... Лениво и жалобно лаяли собаки... Где-то в местечке один за другим раздались два винтовочных выстрела. Они это любя, фашистские изверги,—отогнать стрельбой ледяной душу страх...

— Сколько?—негромко спросил Беренчик, и я посмотрел на светящийся циферблат наручных часов.

— Становись,—шепнул.—Пора.

Бойцы поднимались, отряхиваясь от снега, привычно и быстро проверяли оружие. И вот уже первой двинулась разведка, а вслед за ней и весь наш отряд.

Теперь—только тишина: ни слова, ни шелеста снега под ногами. Как серые тени, скользили мы мимо окранных домов, потом, прижимаясь к заборам, по улице—к центру. В каком-то окошке пробился сквозь щель огонек, и мы с еще большей осторожностью миновали и этот домишко, где, может быть, молодая мать склонилась над ко-

дозревали в «нелояльности» или в связи с партизанами. Достаточно было малейшего подозрения, шпионского доноса или умышленного оговора, чтобы в местечке, в деревне была уничтожена целая семья. Фашисты охотились за всеми, кто в предвоенные годы сочувствовал Советской власти. Искали коммунистов, комсомольцев, бывших советских работников. Хватали родителей, жен и детей военнослужащих. Но с особой жестокостью глумились над теми семьями, из которых кто-либо ушел в партизаны.

Нам, людям пришедшим в этих местах, волей злой судьбы оставшимся в тылу врага, было легче: мы рисковали только собственной жизнью. А каково нашим товарищам из местного населения? Узнают в комендатуре или в полиции, что ты в лесу, и ни старушку-мать, ни жену, ни грудного сынишку тебе никогда больше не видать.

Поэтому и не утихала у местных партизан постоянная боль и тревога за своих родных и близких: как их спасти от гибели, от лютой расправы? И, думается мне теперь, когда оглядываюсь на то уже далекое время: если бы не эта тревога, партизанское движение на Брестчине к концу срока второго года развивалось бы значительно сильнее, получило бы более широкий размах. Об этом и зашел как-то разговор в нашем штабе.

— Война, тем более в тылу врага, не терпит ни жалости, ни мягкости,—строго хмурясь, заговорил техник-лейтенант Василий Филин.—В чем сила и преимущества боевого партизанского отряда? В маневренности, сплоченности, в быстроте и решительности действий. Сегодня—здесь, завтра—за тридцать, за пятьдесят километров от этого места: попробуй, найди нас, тем более в лесу или среди болот! А что для этого надо?

[Продолжение следует].

ПРАЦА, МАСТАЦТВА, ЛЮДЗІ...

У тую далёкую першамайскую раніцу 1929 года працоўны Магілёў выйшаў на вуліцу. Але ў незвычайным кірунку рухаліся дэманстранты—яны ішлі на Цішоўскую пустэчу. Грымелі аркестр, чырванню палымнелі сцягі. Над калонамі, над лесам рыдлёвак плыў макет будучай фабрыкі штучнага валакна. На беразе Дняпра пад гукі «Інтернацыянала» была замуравана ў зямлю пліта з надпісам: «Тут закладзены першыя цагляны Магілёўскай фабрыкі штучнага валакна».

41-ую вясну сустрэае прадпрыемства—цяпер магутны завод, прадукцыя якога вядома ва ўсім Саюзе. На месцы былой Цішоўскай пустэчы побач з вытворчымі карпусамі вырас гарадок хімікаў—кварталы жылых дамоў, магазіны, школы. У цэнтры яго вялікі будынак з масіўнымі шэрымі калонамі—заводскі палац культуры. У ім напярэдадні Першамая пабываў карэспандэнт газеты «Голас Радзімы».

Я ведала, што ў Магілёве створан выдатны маладзёжны тэатр «Усмешка», што запашныя гады ён атрымаў самыя высокія званні, аб якіх толькі можа марыць самадзейны калектыў: лаўрэат Усесаюзнага фестывалю самадзейнага мастацтва, лаўрэат Прэміі Ленінскага камсамола Беларусі, народны тэатр. Чула я і аб народным ансамблі танца гэтага горада, які таксама стаў лаўрэатам Усесаюзнага фестывалю, прысвечанага 50-годдзю Савецкай улады. Не так даўно дзівілася мне прычытаць сур'ёзны артыкул аб рабоце Магілёўскага народнага тэатра драмы, што ставіў Купалавых «Прымакоў» і «Паўлінку».

Але тое, што ўсе тры праслаўленыя калектывы нарадзіліся, узмужнелі і працягваюць плённае творчае жыццё пад адным дахам — у Палацы культуры Магілёўскага завода штучнага валакна імя Куйбышава, было для мяне нечаканасцю. Больш таго, я ведалася, што «народныя» — толькі частка самадзейных калектываў палаца. Іх тры назвы нялёгка было адшукаць у вялікім раскладзе заняткаў гурткаў і ансамбляў. Затое залу, дзе праходзіла чарговая рэпетыцыя народнага ансамбля танца, шукаць не прыйшлося: ля прыадчыненых дзвярэй тоўпілася вялікая група цікаўных юнакоў і дзяўчат. Рэпетыцыю праводзіла балетмайстар-педагог Эльвіра Кіракозава.

Раней я лічыла, што, каб атрымаць задавальненне ад выступлення танцораў, трэба бачыць іх на сцэне, у час канцэрта, або, у крайнім выпадку, на генеральнай рэпетыцыі пры поўным парадзе. Але раней я не бачыла звычайнай рэпетыцыі «Вусакоў»...

Пад гукі гарэзлівай мело-

ды павольна і паважна выходзіць чарада хлопцаў. Прытупваючы ботамі, яны разпораз падкручваюць неіснуючыя вусы. Хвіліна — і я ўжо бачу гэтыя вялікія абвіслыя вусы на ружовых хлапечых тварох. А потым пачынаецца таёе, што, здаецца, яшчэ імгненне, і ўсе, хто знаходзіцца ў зале і за прыадчыненымі дзвярыма, не вытрымаюць — далучацца да гэтага вясёлага беларускага танца.

У рэпертуары ансамбля шмат уражваючых, запамінальных нумароў: жартоўны беларускі танец «Ён і яна», «Будзёнаўцы», «Дзівочая лірычная», «Тарантэла», «Цыганскі танец», касмічная сюіта «Голас зямлі».

Бліскучаму майстэрству самадзейнага калектыву, якім нязменна кіруе заслужаны дзеяч культуры БССР Малікон Кіракозаў (ён жа дырэктар заводскага палаца), апладзіравалі мінчане і масквічы, жыхары Прыбалтыкі і Украіны, амаль усіх беларускіх гарадоў і многіх вёсак. Магілёўскія танцоры выступалі ў Зорным гарадку. З горадасцю паказваюць яны граматы, падпісаную касманаўтам Паўлам Паповічам.

У народным ансамблі 40 чалавек, у асноўным моладзь, таму 33-гадовай механік Міхал Селядцоў і 28-гадовы інжынер Барыс Дракін лічацца ветэранамі. Нядаўна ў калектыў прыйшлі зусім юныя танцоры — удзельнікі дзіцячага танцавальнага гуртка палаца.

Дарэчы, слова «гурток» цеснаватае для той колькасці маленькіх артыстаў, якіх ён ужо аб'ядноўвае, — 173. Амаль 200 дзяцей спяваюць у хоры. Іх два — старэйшы і малодшы. А ёсць яшчэ атральная студыя «Юнацтва», гурткі: драматычны, ма-



Выступае народны ансамбль танца палаца культуры.
Фото М. ЖАЛУДОВІЧА.

стацкага слова, акрабачыны, сольных спеваў, духавы аркестр, аркестры баяністаў і народных інструментаў, музычныя студыі...

Дзіцячыя канцэрты на сцэне палаца, у школах горада, проста ў дварах пасёлка хімікаў праходзяць з нязменным поспехам. Пospех спадарожнічае юным магіляўчанам і на адказных абласных і рэспубліканскіх аглядах. 185 выхаванцаў дзіцячага аддзела палаца сталі лаўрэатамі конкурсу-агляду «Творчасць юных», прысвечанага 100-годдзю з дня нараджэння Ул. І. Леніна, што праходзіў у Мінску.

У гэтыя перадсвяточныя дні дзеці, здавалася, не пакідалі палац. Адна рэпетыцыя заканчвалася, другая пачыналася — ішла падрыхтоўка да вялікага першамайскага канцэрта.

Апошнія рэпетыцыі новага спектакля тэатра-студыі «Юнацтва», малодшага брата сватуй «Усмешкі». «Тэатр нашага двара» — так называецца гэтае вясёлае прадстаўленне, прэм'ера якога адбудзецца 3 мая. Сцэнарый напісаў кіраўнік студыі Станіслаў Кружылаў. Па ходу спектакля хлопчыкі і дзяўчынкі павінны спяваць, чытаць вершы, танцаваць, іграць на музычных інструментах. Гэта даволі складаная задача, і не ўсё яшчэ атрымліваецца так, як хацелася б патрабавальнаму рэжысёру і яго памочніку вучню 9 класа Алегу Ермакову. Але шчырасць юных артыстаў выклікае такое ж шчырае захапленне.

Гарачая пара і ў «дарослых» мастацкіх калектывах. Рыхтуецца да выезду ў калгас тэатр «Усмешка», які пакажа сельскім працаўні-

кам сваю апошнюю праграму «Ало, мы шукаем усмешкі!». Гастролі — звычайная справа для артыстаў «Усмешкі»: машыністкі заводакіраўніцтва Іны Мяжэвіч, старшага апаратчыка Леаніда Шульца, лабарантак Тамары Чыжэўскай і Святланы Шчытнікавай, электраслесара Генадзя Шухмана, токара Леаніда Сямашкі. Яны аб'ездзілі ўсю Магілёўшчыну, выступалі ў Мінску, Маскве, Ленінградзе, Адэсе, Таліне, Рызе, Калінінградзе, былі гасцямі Балгарыі. Студыя «Беларусь-фільм» зняла кароткаметражны фільм аб «Усмешцы».

Напярэдадні Першамая, свята вясны і працы, у заводскім палацы культуры адбудзецца традыцыйны веснавы баль. Аб ім паведаміў ужо радыёвузел завода. Аб явы ў цэхах запрашаюць маладых хімікаў прыняць удзел у свяце. Праграма самая разнастайная: жарты, песні, вершы, конкурсы, атракцыёны, гульні, фільмы заводскіх кінааматараў, кафэ-марожанае і, зразумела, музыка, танцы. Гаспадыня бально Вясна чакае дарагіх гасцей!

Вольны час... За гэтымі двума кароткімі словамі хаваюцца немалыя праблемы, асабліва для моладзі. Вядома, змарнаваць час, які застаўся пасля працоўнага дня ці тыдня, — заняткаў няхітры. А вось знайсці справу не толькі прыемную, цікавую, але і карысную і не на вечардва, а на працяглы тэрмін, магчыма на гады, — не так проста. Такую справу, якая ўпрыгожвае жыццё, робіць яго больш поўным і змястоўным, знаходзяць у сваім палацы культуры рабочыя Магілёўскага завода штучнага валакна.

Тамара РЭУТОВІЧ.

НА ПЛАСЦІНКАХ— СІМФОНІЯ

Дзесяць год назад з'явілася першая пласцінка з запісам беларускай сімфанічнай музыкі. Гэта былі сімфанічныя паэмы Ул. Алоўнікава «Партызанская быль» і «Нарач» у выкананні аркестра пад кіраўніцтвам Ул. Дуброўскага.

Аматарам беларускай музыкі шырока вядомы творы заслужанага дзеяча мастацтвай БССР Генрыха Вагнера. Яго балет «Свято і цені», напісаны на раману лаўрэата Ленінскай прэміі П. Броўкі «Калі зліваюцца рэкі», пастаўлены на сцэне Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балета, на сцэне Крамлёўскага палаца з'ездаў. Сюіта з балета гучала ў канцэртных залах Мінска, Рыгі, Львова і іншых гарадоў Савецкага Саюза. Яна запісана на пласцінцы ў выкананні Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра БССР пад кіраўніцтвам В. Катаева. Гэта ж пласцінка пазнаёміць слухачоў з «Харэаграфічнымі навамі» таленавітага беларускага кампазітара Я. Глебава. Ён працуе ў многіх жанрах, пачынаючы ад опер, сімфоній, балетаў, камерных твораў і канчаючы камерна-інструментальнай музыкай, а таксама музыкай да беларускіх фільмаў і спектакляў.

На пласцінку таксама запісана сімфанічная сюіта А. Янчанкі «Дзюймованька».

НАВАСЕЛЛІ БІБЛІЯТЭК

Мірская бібліятэка — старэйшая на Гродзеншчыне. Яна заснавана ў пачатку гэтага стагоддзя. У канцы дваццатых гадоў бібліятэка была разгромлена нісудчыкамі і закрыта за тое, што сееяла ідэі сацыяльнага і нацыянальнага вызвалення.

Зноў пачала працаваць бібліятэка толькі пасля 17 верасня 1939 года. Але ў час вайны фашысты знішчылі ўсе кнігі бібліятэкі.

Пасля вызвалення Міра ад гітлераўцаў бібліятэка зноў гасцінна расчыніла свае дзверы для наведвальнікаў.

Колькасць кніг з кожным годам павялічвалася, расла колькасць чытачоў. Неўзабаве ўтварылася і дзіцячая бібліятэка. Ём стала цесна пад адным дахам.

Нядаўна абедзве бібліятэкі перасяліліся ў новыя будынкі. Да паслуг кнігалюбаў — чытальняы залы, свабодны доступ да кніжных скарбаў.

Ніл ГЛЕВІЧ.

НОВЫЯ ВЕРШЫ

Летняя ночкай чуйнаю, як звон,
Дзеся між Прыпяццю, Дзвіной і Бугам,
Дзе ад родных пахаў — голаў кругам,
Дзе ад родных гукі — слёзы з воч,—
Зноў і зноў я думаю пра тых,
Хто адсюль за свет паехаць мусіў,
І ў хвіліну гэтую чамусьці
Так шкада мне, так шкада мне іх!

Бомы жаўранкаў у звечарэлым полі.
Там, дзе студзіць цёплы дол раса,
Дзе з жытнёвых каласоў паволі
Выплывае божая краса.
Для няпрагных — гэтага даволі:
У вар'ята-века вырваць міг
І паслухаць моўчкі, удваіх,
Бомы жаўранкаў у звечарэлым полі.

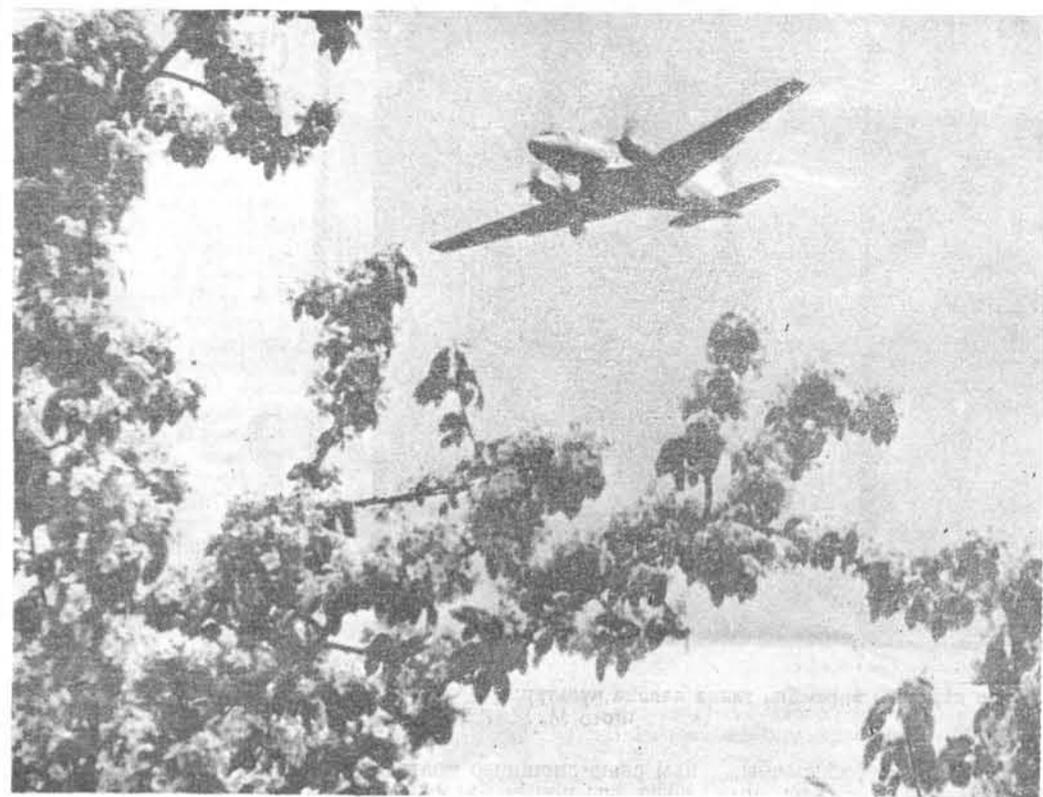
Успаўлялі яго, запляталі ў вянкi,
Потым кпілі з яго, абзывалі ўсяляк,
А ён моўчкі цвіце, як і цвіў праз вякi,
І прызнаецца шчыра, нашчадкі сялян:
Ці ж не сумна было б гэтай сцэжыкай ісці—
Між густой збажыны, каб хоць рэдка здалёк
Сінім вокам сваім не глядзеў, не свяціў,
Не трывожыў шчымыліва душу васілёк!

Са скарбніцы беларускага мастацтва



«Паўстанне рыбакоў на возеры Нарач».

Рэпрадукцыя з карціны В. ЦВІРКО.



Цвітуць сады.

Фота М. МІНКОВІЧА.

АДРАС СВЯТА—ВЁСКА

Земляробы кажучь, што веснавы дзень год корміць. Паспрабуй, вырві ў гэты час хаця б гадзіну на адпачынак, калі з першымі праталінамі на палях у вёсцы прыбаўляецца адразу столькі клопатаў! І ўсё ж менавіта вясна асабліва багатая на святы. Мы па даўняй народнай традыцыі адзначаем абуджэнне прыроды і святкуем новыя даты, што ўнесены ў календар вялікімі справамі людзей.

— Памятаю, да 1939 года ў нас адкрыта спраўлялі толькі рэлігійныя святы. Ды якая то была веселасць, калі вясну прыходзілася сустракаць, аж пад рэбры падцягнуўшы рэмень? А аб тым, каб ўрачыста адзначыць Першамай, свята салідарнасці працоўных, не магло быць і гаворкі. Пілсудчыкі каралі бязлітасна.

Гэта ўспамінае старшыня калгаса «Авангард» Гродзенскага раёна Пётр Дзеншычкоў. Ён удзельнічаў падпольна маёвак, што праводзіліся ў навакольных вёсках.

Маладзё збіралася тады тайком, звычайна ноччу, дзе-небудзь у лесе. Слухалі расказы аб тым, як радасна сустракаюць Першае мая ў Савецкай Беларусі, як зможна і свабодна жыць там народ, нападвола, каб не ўчулі шпікі, спявалі рэвалюцыйныя песні. А раніцай на самых відных месцах — на вясковых вуліцах, на перакрывацтвах дарог — з'яўляліся чырвоныя флагі. Паліцыя з ног збівалася, наводзячы «парадак»...

Сёння вёска зноў рыхтуецца да свята. Гэта адчуваецца ва ўсім, варта толькі прайсціся Юбілейнай вуліцай Луцкаўляна — цэнтральнай сядзібы калгаса. Уздоўж невысокай агарожы з бетонных канструкцый, што аддзяляе палісаднікі ад тратуараў, паволі рухаецца падвода: муляры аднаўляюць шышоўную месцамі за зіму фарбу.

Ля вялікага двухпавярховага будынка школы завіхаецца група хлапчукоў і дзяўчынак. У іх свае клопаты — трэба прыбраць тэрыторыю паблізу школы, прывязаць да калкоў маладыя дрэўцы, якія нядаўна высаджаны. Напярэдадні свята маленькія артысты рыхтуюцца паказаць бацькам канцэрт, а таму пасля заняткаў многія спяшаюцца на рэпетыцыю.

На процілеглым ад школы баку вуліцы нехта прымацоўвае на самым каньку даха вялікі чырвоны флаг. Пунсовыя палотнішчы палашчваюцца пад свежым ветрыкам ужо над многімі дамамі.

Дарэчы, аб калгасных забудовах. Сёлетні Першамай амаль усе калгаснікі сустракаюць у новых дамах. З 570 калгасных двароў 482 пабудаваны нядаўна. А будаўнічая брыгада спяшаецца закончыць да пачатку лета яшчэ чатыры жылля карпусы на 16 кватэр у цэнтральнай сядзібе. Такімі дамамі, дзе прадугледжаны ўсе бытавыя зручнасці, ужо пабудавана вуліца Юбілейная. І надалей, як расказаў старшыня, штогод 550—600 тысяч рублёў з амаль трохмільённага даходу гаспадаркі будзе выдаткоўвацца на будаўніцтва.

Аднак вернемся да свята. Асноўная падрыхтоўка да яго вядзецца... на палях. Галоўны арганом калгаса Уладзімір Жданец расказвае:

— Добра святкаваць, калі ведаеш, што закончаны ўсе неадкладныя справы. Таму мы стараемся завяршыць да пачатку мая сябу ранніх збожжавых, скончыць пасадку бульбы і падрыхтаваць глебу пад кукурузу. Аб'ём работы вельмі вялікі, бо толькі яравы клін зойме 600 гектараў. Столькі ж пасеяна азімых, больш за паўтысячы гектараў адведзена пад кукурузу, буракі і бульбу.

На аграномаўскім «газіку» аб'язджаем палі. Паабпал дэрогі, абсаджанай месцамі фруктовымі дрэвамі з набрынялымі ўжо пупышкамі, раскінуліся калгасныя гоні. Яны то ізмуродна-зялёныя ад прагнучай вясенняга сонца азіміны, то цёмна-бурыя, гладка «прычэсаныя» культыватарамі. І ўсюды працуе тэхніка. Ідзе культывацыя, баранаванне, падкормка глебы мінеральнымі ўгнаеннямі. Калгас мяркуе сёлетня атрымаць рэкордны ўраджай усіх культур, таму без дапамогі тэхнікі яму не абыйсціся.

Ужо вяртаючыся ў Луцкаўляны, сустрэлі загодчыка мясцовага клуба Мікалая Крыцкага. Клопатаў у яго зараз, бадай, не менш, чым у агранома. Трэба як мага хутчэй закончыць рамонт, які ў клубе распачалі да свята. На ўрачысты першамайскі вечар калгаснікі прыдуць як бы ў зусім новае памяшканне. Глядзельная зала на 300 месц занова пафарбавана, куплена новая мэбля, адрамантавана сцена. У клубе зараз манціруецца калгасны радыёэлектронны вузел. Так што імяны лепшых працаўнікоў, якіх будуць ушаноўваць, пачуюць не толькі тыя, хто збярэцца ў зале, а яшчэ многія іншыя калгаснікі.

Пасля ўрачыстай часткі адбудзецца канцэрт мастацкай самадзейнасці. Праграма яго ўжо ўдакладнена, і спевакі, танцы, духавы аркестр, новыя інструменты для якога таксама набылі перад святам, інтэнсіўна рэпэціруюць.

А ўвечары свята разыдзецца па вясковых хатах. Ёсць у нас добрая традыцыя: да свята ўсенароднага прымяркоўваць радасныя падзеі ў асабістым жыцці. Вось і ў доме калгаснікаў Ганны і Паўла Буднікаў на першыя майскія дні назначана сямейная ўрачыстасць. Яны рыхтуюцца да вяселля сваёй дачкі.

Маладыя, іх Ганна і хлапец з суседняй вёскі Пётр Кульбака, пажадалі распісацца ва ўрачыстай абстаноўцы. Рэгістрацыя шлюбу адбудзецца ў клубе. Аркестр, віншавальныя словы сяброў і старэйшых таварышаў, іх добрыя пажаданні, «выстралы» шампанскага. А потым вяселле прыме бацькоўская хата... Серабром сыпане звонкі бубен, падкопіць мелодыю гармонік, яму падпле скрыпка, і хадарам заходзяць свежапафарбаваныя маснічныя ад ліхога тупату дзясцяўкі абцасаў.

Вяселле, як звычайна, збярэ ледзь не ўсю вёску. І аж да трэціх пеўняў будуць хваляваць прахалодную цемру гукі пудоўных песень, якіх вы не пачуеце больш нідзе.

Вячаслаў ХАДАСОЎСКІ.

НА ПАСТАЯННАЕ ЖЫХАРСТВА

Аляпка — 285-ы від птушак, зарэгістраваны на тэрыторыі Беларусі. Гэта невялікая цёмна-бурая птушка з прыгожымі белымі грудкай, валлём і горлам упершыню была выяўлена ў Бярэзінскім запаведніку.

З'яўленне яе ў тутэйшых краях паставіла нямаля загадка для арнітолагаў. Да гэтага часу было вядома, што аляпка жыве па берагах рэк і ручаёў у гарыстай мясцовасці Заходняй Еўропы. Што ж прымусіла яе спусціцца на раўніну? Як відаць, птушку прыцягнула ў запаведнік мноства ручаёў з чыстай прэзрыстай вадой і багаццем корму.

За апошні час назіраецца прыкметнае перамяшчэнне цётлалюбівых заходнееўрапейскіх птушак на тэрыторыю Беларусі.

Напярэдадні судзейскага свістка

Зазелянелі футбольныя палі. Хутка на іх зыйдуць каманды класа «А» і калектывы, якія аспрачваюць тытул чэмпіёна рэспублікі. Аб сёлетнім сезоне і яго асаблівасцях расказвае старшыня федэрацыі футбола БССР Васіль НЯКРАСАЎ.

Сёлета ўпершыню пяць нашых каманд — «Спартак» (Брэст), «Нёман» (Гродна), «Дзвіна» (Віцебск), «Спартак» (Магілёў) і «Гомсельмаш» будуць выступаць у другой групе класа «А». Нядаўна ў Сімферопалі яны правялі розыгрыш прызга «Беларускі падснежнік». Пераможцамі сталі спартакаўцы Магілёва. 24 красавіка каманды пачалі афіцыйны гульні за права пераходу ў першую групу.

Але наш футбол не абмяжоўваецца толькі гэтымі камандамі. Як і ў мінулыя гады, будуць праходзіць першынствы раёнаў, гарадоў, абласцей, чэмпіянат рэспублікі і розыгрыш кубка БССР. Мэта спартоўцаў — далейшае развіццё масавасці футбола, павышэнне майстэрства і выяўленне здольных, перспектывных ігракоў.

Па-ранейшаму вялікая ўвага будзе ўдзяляцца юным футбалістам. Цяпер у дзіцяча-юнацкіх спартыўных школах займаецца звыш трох тысяч хлопчыкаў. У Мінску і Брэсце арганізаваны спецыялізаваныя дзіцяча-юнацкія спартыўныя школы. Нашы юнацкія каманды паспя-

хова выступаюць на ўсесаюзных і міжнародных турнірах.

Да першынства рэспублікі ў гэтым сезоне дапускаецца не 30, як было ў мінулым, а 36 каманд. Яны падзелены на дзве групы. У мацнейшай удзельнічаюць 12 калектываў: «Тарпеда» (Жодзіна), «Спадарожнік» (Мінск), «Будаўнік» (Бабруйск), «Тарпеда» (Мінск), «Арбіта» (Мінск), «Металург» (Магілёў), «Тэкстыльшчык» (Гродна), «Праца» (Ваўкавыск), «Імпульс» (Брэст), «Старт» (Орша), «Абутнік» (Ліда), «Матор» (Мінск).

Другая група складаецца з 24 каманд, размеркаваных па тэрытарыяльнаму прынцыпу. У яе ўвайшлі: каманда каміната верхняга трыкатажу (Шніск), «Лакаматыв» і «Тэкстыльшчык» (Баранавічы), «Факел» (Навагрудак), «Тарпеда» (Слонім), «Праца» і домабудаўнічага каміната (Гомель), «Спадарожнік» (Рэчыца), «Металург» (Жыткавічы), малочна-кансервавага каміната (Рагачоў), цэлолозна-кардоннага каміната (Светлагорск), «Хімік» (Магілёў), «Лакаматыв» (Асіповічы), «Металург» (Дзяржынск), «Шахцёр» (Салігорск), «Спартак» (Маладзечна), «Спартак» (Слуцк), «Трактар» і СКА (Мінск), «Шкловалакно» (Полацк), «Тэмп» (Орша), «Спартак» (Мазыр), «Нафтавік» (Наваполацк), «Союз» (Крычаў).

Чэмпіянат рэспублікі пачаўся 25 красавіка.

ГУМАР

Калі б кожная з яго жонак была створана з рабра, у яго не засталася б рэбраў.

— З'есці яйка? Шкада. З яго выдупіцца кураня. З'есці курыцу? Шкада. З яго вырасце курыца. З'есці курыцу? Шкада. Яна з'яе яйка. З'есці яйка? Шкада, — і г. д. Так і памёр з голаду.

Ён не мог разлучыцца з ёй у дні сварак: зуб не рвуць тады, калі ён баліць. А калі наступала прымірэнне, разлучацца ўжо не хацелася: няма сэнсу рваць зуб, калі ён перастаў баліць.

Спачатку ёй нельга было прырэчыць, каб дзіця не нарадзілася нервовым, потым — каб малако не прапала. Ну, а пасля яна да гэтага прызвычалася.

У гэту зіму марожанага на вуліцах было больш, чым снегу.

Певень адчуваў, што яго за смажаць, і спяваў сваю лебядзіную песню.

Самым каштоўным з нумароў эстраднай праграмы быў нумарок на здане верхняе адзенне.



Мінск. Басейн водна-спартыўнага камбіната.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС: МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-03-15, 33-15-15, 39-87-92.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі. Зак. № 544